

Nepriklausoma

Lietuva

LITUANIE INDEPENDANTE • INDEPENDENT LITHUANIA • WEEKLY

Nr. 21 (45-ti metai) 1985 GEGUŽĖS – MAY 23 d.

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

7722 GEORGE ST., LA SALLE, P.Q. H8P 1C4. Tel.: 366-6220 50 c.

ŠIEMET MŪSŲ SAVAITRAŠTIS "NEPRIKLAUSOMA LIETUVA" MINI 45-TUOSIUS SAVO GYVAVIMO METUS!

SAVAITINIAI ĮVYKIAI

GERA MATEMATIKA

Iš Ženevos pranešama, kad Izraelis sutiko išleisti 1.500 suimtųjų palestiniečių už 3 izraelitus, palestiniečių laikomus karo belaisvius.

Palestiniečių tarpe randa si ir keletas nuteistų teroristų, ir dėl to daugelis izraelitų labai nepatenkinti.

Trys gražinami izraelitai belaisviai buvo pagauti per 1982 m. Izraelio vykdytą invaziją Libanone. Pasikeitimui tarpininkavo Tarptautinis Raudonasis Kryžius.

GORBAČIOVAS TROKŠTA

"SUTIRPDYTI LEDĄ"

JAV Komercijos Sekretoriui Malcolm Baldrigė M. Gorbačiovas pareiškė /koks šurpizas!/, kad Washingtonas yra kaltas dėl nesutariamo tarp didžiųjų galybių ir ragino atlydyti šaltus santykius, -pranešė Sovietų televizija. Pagrindinėse vakarinėse žiniuose Maskvoje buvo cituojami Gorbačiovo žodžiai: "Atėjo laikas atlydyti galimus Sovietų - Amerikos santykius ir užšaldyti ginkluotės lenktynes bei atšaurumo stiprėjimą".

M. Baldrige lankosi Masvoje prekybinių derybų reikalais. Jis susitiko su Gorbačiovu ir į jiedu kalbėjosi daugiau kaip 2 valandas.

Sovietų televizijoje buvo sakoma, kad M. Baldrige įteikęs Gorbačioviui prez. R. Reagan'o laišką, kuriame yra raginama praplėsti prekybą. Gorbačiovas pareiškė, kad nepatenkinamas prekybinis lygis yra todėl, kad Washington'as laikosi diskriminuojančios ir Sovietų vidaus reikalus besikišančios politikos.

MERAS DRAPEAU PARŪPINS

EGZOTIKOS

Vos tik grįžęs iš kelionės po Kiniją ir laimėjęs Kinijos vyriausybės sutikimą sukiniečių civilizacijos parodą 1986 m., meras Drapeau, dar vis neužbaigęs savo atskaitomybės raportu dėl Stadiono, jau suplanavo ir kitą parodą. 1987 m. Graikų ir Bulgarijos Civilizacija Man & His World Pasaulio Civilizacijos Pavilijone, įrengtame buvusiam Prancūzijos Pavilijone.

Šioje srityje Drapeau nepavykė - jis išgavo toms parodoms pažadus, kurių niekas nesitikėjo iš komunistinių kraštų. Aišku, kad jam geriau sekasi civilizacijos, negu sporto reikaluose...

VERŽIA DIRZUS

Kanados min. p-kas Brian Mulroney praėjusį savaitgalį užsiminė, kad naujasis biudžetas, patiektas ministerio Wilson'o būsiąs griežtas, nes deficitas kluodas kurti naujus darbus 1.3 milijonams Kanados bedarbių.

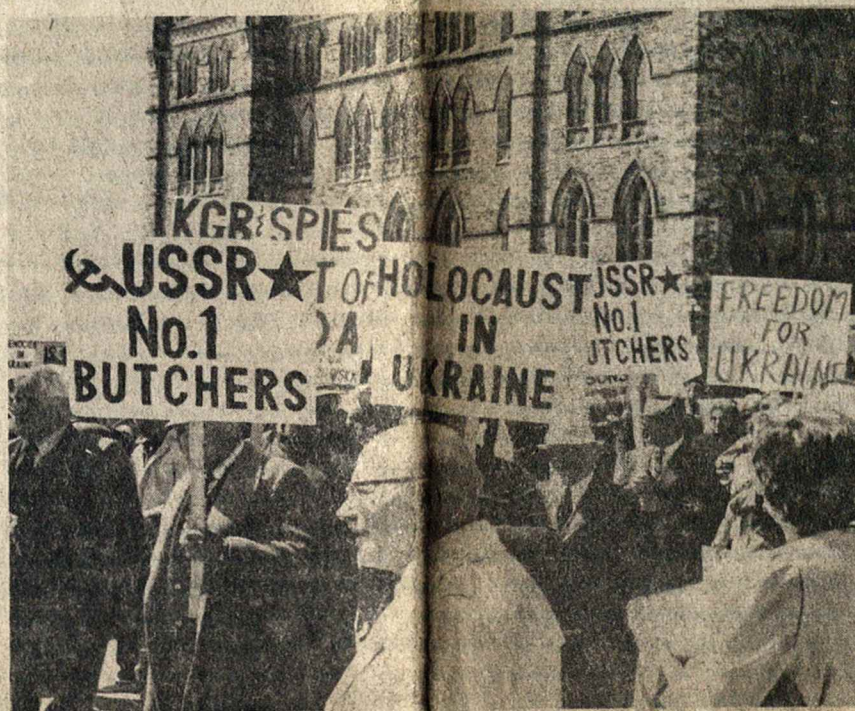
M. Wilson'as numato, kad 1984-85 m. biudžeto deficitas sieks \$35,5 milijonus. Stengsis, kad nežiūrint griežtumo, biudžetas būtų ir teisingas. Spėjiojama, kad numuš \$5 bil. biudžeto deficito.

AUKSO MEDALIS KANADIEČIUI

Iš Prancūzijos pranešama, kad aukščiausią žymenį - aukso medalį paskyrė Kanados mokslininkui George Archibald iš Nova Scotia už jo darbus su gervėmis.

ŽMOGAUS TEISIŲ KONFERENCIJA OTTAWOJE

J. V. Danys

UKRAINIEČIAI DEMONSTRUOJA OTTAWOJE PRIE PARLAMENTO RŪMŲ 1985.V.4., pradedant Žmogaus Teisių apsaugos konferencijai, kur tarp 35 valstybių dalyvauja ir Sovietų Sąjunga. Prie demonstracijos prisidėjo estai ir lietuviai.

Abi nuotr. J.V. Danio

Kodėl vyksta ši konferencija?

1975 m. trisdešimts penkios valstybės, jų tarpe Kanada ir JAV, pasirašė dokumentą, vadinamą Helsinkio Aktu ar Helsinkio Susitarimais. Jis buvo pasirašytas Helsinkyje, Suomijos sostinėje, po trejų metų derybų.

Sovietų Sąjunga norėjo šiuo aktu gauti oficialų pokarinių sienų pripažinimą. Europos valstybės buvo suinteresuotos prekyba, ekonominiu bendradarbiavimu ir politinės įtampos sumažinimu. Taigi, buvo kalbama, kad įvyko "detantė" - atoslūgis. Bet Europos valstybės, nežiūrint kad susitarimas lietė išimtinai Europos valstybes, būtinai reikalavo, kad tarp pasirašančiųjų būtų ir JAV ir Kanada.

Kanada ir Amerika būtinai reikalavo, kad šalia karių, politinių, prekybinių, kultūros reikalų, būtų įtraukta ir žmogaus teisių užtikrinimas.

Susitarimai nėra tarptautinė sutartis, bet tik deklaracija, todėl nė vieną kraštą teisiskai neįpareigoja. Lieka moraliniai įsipareigojimai, kuriuos labai skirtingai supranta Vakarų valstybės ir Sovietų Sąjunga.

Lietuviai, latviai ir estai protestavo prieš Helsinkio akto pasirašymą, nes jis lietė valstybių sienas, ir Baltijos valstybės jau nebuvo įtrauktos į dalyvių sąrašą.

Helsinkio Akto peržiūra

Akte įrašyta, kad kas 2-3 metai pasirašiusios valstybės susirinks patikrinti, kaip vykdomi susitarimai.

Pirma peržiūros konferencija buvo 1977-78 m. Belgrade, Jugoslavijoje; antroji - 1980-1983 Madride, Ispanijoje. Taip pat buvo mažesnių konferencijų, atskirais specialiais klausimais. Madride, Kanadai pasiūlius, nutarta 1985 m. Ottawoje susaukti konferenciją svarstyti tik žmogaus teisių respektavimo vykdymą, kuris Helsinkio Akte apibūdintas PRINCIPU VII. Iš viso yra dešimtys Helsinkio Akto principų, kurie apima įvairias sritis.

Konferencijos eiga Ottawoje

Nu matyta, kad konferencija tęsis nuo gegužės 7 d. iki birželio 18 d. Pasitarimai sudaryti konferencijos darbotvarkę vyko nuo balandžio 23 dienos iki gegužės 6 d. Bet numatytas atidarymas gegužės 7 d. 10:30 v. ryto negalėjo įvykti, nes susitarimo dėl darbotvarkės dar nebuvo pasiektas.

Vakarų valstybės nori, kad plenumo posėdžiai būtų atviri, ir juos galėtų sekti spaudos atstovai. Sovietų Sąjunga su savo bloku tam griežtai priešinosi. Pagaliau sutarta, kad viena paskutinė sesija birželio 17 d. bus vieša (sesija trunka 3 valandas). Daug ginčų buvo ir grynai dėl techniškių dalykų. Atrodo, kad Sovietai norėjo, kad kuo mažiau laiko būtų skirta plenumo posėdžiams, atseit, kuo mažiau laiko būtų delegacijų pasisakymams.

Pagalau po visos nakties ir pusdienio derybų, oficia-

liai konferenciją atidarė Kanados užsienių reikalų ministras Joe Clark 12 minučių kalba gegužės 7 d. 5 val. p.p. Galutinai dėl darbotvarkės susitarta tik gegužės 8 d. vakare. Tada visos valstybės pradėjo savo įžangines kalbas.

Konferencijos posėdžiai yra visiškai uždari. Bet delegacijų atstovai, padarę pareiškimus, gali jų tekstus išdalinti spaudai. Po įžanginių pareiškimų tai apadarė 14 valstybių: Suomija, Norvegija, Prancūzija, Vakarų Vokietija, Danija, JAV, Olandija, Šveicarija, Anglija, Belgija, Lichtenstein, Sovietų Sąjunga, Italija (Europos Ekonominės Santalkos vardu) ir Kanada.

Atskiri delegatai pagal savo nuožiūrą ir delegacijos nustatytas gaires gali pareikšti savo komentarus apie posėdžio eigą ir ten vykusias diskusijas spaudos atstovams. Kai kurie tai ir daro. JAV delegacija šiuo atveju yra labai prieinama, ko negalima pasakyti apie Kanados delegaciją. Iš pastarosios kol kas labai mažai gauta informacijų kas vyksta posėdžiuose.

Žinių surinkimas tokiais aplinkybėmis keliais priklauso nuo profesionalinių žurnalistų sugebėjimo ir jų turimų kontaktų. Atstovaujantiems didžiulius laikraščius, arba spaudos žinių agentūras, priėjimas prie delegatų yra lengvesnis.

Demonstracijos

Visą pirmąją savaitę vyko demonstracijos, daugiau sia jų buvo prie Sovietų ambasados ir parlamento. Taip pat vyksta Konfederacijos aikštelėje priešais konferencijos rūmus. Vengrų labai gausi demonstracija ir gerai organizuota iš Parlamento aikštės dar buvo nuvykus prie Čekoslovakijos ir Rumunijos ambasadų, kurių kraštuose yra didelės vengrų mažumos ir jas ten stengiamasi nutautinti.

Pirmoji gausi ir gerai organizuota demonstracija buvo šeštadienį, gegužės 4 d. suorganizuota ukrainiečių, daugumoje iš Montrealio, prie Parlamento rūmų ir Sovietų ambasados į kur demonstruojantieji nuvyko pėsti su vėliavomis ir gausiais plakatais. Prisidėjo mažas skaičius ir lietuvių bei estų. Žydų organizacijos demonstravo pora atvejų. Baltiečių demonstracijos mažu mastu (didelę daugumą jose sudarė Ottawos latviai), vyko gegužės 6 ir 7 dienomis. Konferencijos aikštelėje prieš konferencijos rūmus. Trečiadienį pagrindinė demonstracija įvyko prie sovietų ambasados į kurią atvyko autobusu 50 žmonių iš Toronto, vadovaujant S. Jokubaičiui; joje buvo gausu šaulių. Kartu su Ottawos latviais (jų buvo daugiausia), ir mažesnis skaičius Ottawos lietuvių ir estų, bendras skaičius buvo apie 200.

DĖMESIO - Praeitame "NL" numeryje, gegužės mėn. 16 d. laidoje eilės numeris buvo klaidingai pažymėtas dešimtuoju. Turėjo būti 20-tasis.

1985 m. GEGUŽĖS mėn. 24 - 25 - 26 d.d.

RUOŠIAMAS

KULTŪRINĖS VEIKLOS SEMINARAS

NEKALTO PRASIDĖJIMO SESELIŲ NAMUOSE
57 Sylvan Avenue, Toronto, Ont.

TIKSLAI:

nagrinėti lietuvių kultūros vertybes,
pramatyti būdus kaip jų siekti ir
nustatyti gaires lietuviškos kultūros vystymui.

KULTŪROS KOMISIJA KVIEČIA VISUS DALYVAUTI
IR REGISTRUOTIS IŠ ANKSTO IKI GEGUŽĖS 12 D.

KREIPTIS:

Rasa KURIENĖ - 40 Ferman Dr. Guelph, Ont. N1H 7E1

TEL: (519)-837-0780

Judita ČUPLINSKAITĖ - 62 Burnside Rd. Toronto, Ont.

M6G 2M8 TEL: (416)-533-7425

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ.

REDAGUOJA – REDAKCINĖ KOLEGIJA

TELEFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail, Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent
Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.O.
H8P 1C4

Metinė prenumeratės kaina \$ 18.00

Rėmėjo – \$ 25.00

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonę. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, grazinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimu turinį redakcija arba leidykla neatsako.

IŠ LIETUVOS PAGRINDŽIO SPAUDOS

VYTIS Nr.6

TERLECKAS kalnu neprisipažino ir parengtinio tardymo metu parodė 1) 1977. II. 07 pareiškimą dėl karinės tarnybos parašęs pats, niekam nedavęs; 2) Laišką dėl Petkaus atspausdinimo VYTYJE Nr. 2, 1979. II. ir 3) rašė laišką TIESAI dėl Gajausko Sveikatos ir Apsaugos ministeriui dėl Paškauskienės; 4) 1979 m. vasarą 45 pabaltiečių dokumento neplatino, tik sutiko pasirašyti ir davė seseriai LEONORAI; 5) pats parašė protestą dėl Ragaišio; 6) pats parašė 1979. 09 laišką LEP CK dėl VYTAUTO paminklo; 1979. II laišką dėl Terlecko atspausdino 7 egz. 7) pats paruošė 1979 m. Helsinkio grupės dokumentus 13, 15, 16, 17, 14-to neruošė, kuriuos atspausdino VYTYJE, nr. 1. J. Sasnauskas neprisipažino varęs antitarybinę agitaciją ir propagandą.

Apklaunami teisiamieji, pirmiausia TERLECKAS. Jis parodė: 1) 1975m. rašyto laiško Andropovui jis nedavė Sasnauskui. 2) 1979. V. laiško Sveikatos apsaugos ministeriui ir Jurbarko centrinės ligoninės vedėjui dėl Paškauskienės, Sasnauskas taip pat. Jį atvežė Bastys iš Jurbarko, o rašė pati Paškauskienė. 3) Apie Molotovo - Ribentropo paktą dokumento 1979. VII. negamino, neplatino nežinojo, susipažino su juo tik per tardymą. 4) 1979. IX. nepadėjo Sasnauskui rašyti laiško CK, tik rinko iš enciklopedijos duomenis. 5) Buvo Ragaišio teisme, užsirašinėjo. Sasnauskui nedavė. 6) 1978. IX. laiško dėl Petkaus nepasirašė. Maskvos Helsinkio grupės dokumentą nr. 69 pasirašė. Lietuvos Helsinkio grupės dokumentą nr. 14 nerasašė. Laiškų TIESOS redaktoriui davė kun. Garuckas. 7) Su Klimašausku susipažino atsitiktinai Kaune. Apie Lietuvos Helsinkio grupės dokumentą nr. 15 (dėl Klimašausko laikymo psichiatrinėje ligoninėje) nieko nežino. 8) VYTYJE neteikė matyti. Atvirą laišką Kalniniui, būvusį patalpintą VYTYJE prisipjūsta platinęs visur. Tačiau jokių straipsnių leidiniui VYTIS nedavinėjo. 1979. VII. su Sasnausku nedalyvavo VYTIES leidime. 9) Dėl LAISVĖS ŠAUKLIO ir kt. medžiagos, rastos 1977. VIII. kratos metu nieko nežino, tai ne jo. Kratos protokolai taisinėti. Visą medžiagą rado ne bute, o žemėje užkastą ar sandėliukuose. Vieną egz. LAISVĖS ŠAUKLIO jam yra rodęs K. Jokubynas, kuris tvarkydavęs ir jo (Terlecko) sandėliuką. Apie sodą rastą mašinėlę ir straipsnius jis nieko nežino. 10) Dalyvavo spaudos konferencijoje Ragaišienės bute, jį pakvietė Čerepanovas, kurį vienas pažįstamas apibūdino kaip provokatorių. Ten gėrė arbatą ir po truputį kalbėjosi. Straipsnis "Spaudos konferencija Vilniuje" jam nebuvo žinomas. Jo minčių neatitinka. Duodamas parodymus Terleckas sakė esąs išvargintas sunkių sąlygų ir prašė dažnesnių pertraukų.

JULIUS SASNAUSKAS parodė: Pirmiausia noriu pareikšti, jog tvirtinimas, kad Antanas Terleckas nuo 1975 m. jį įtraukė į antitarybinę veiklą yra nepagrįstas. 1) Pareiškimas dėl karinės tarnybos (prašymas patikėti tarnauti Lietuvoje) inkriminuojamas neteisingai. Jis parašytas po grasinimų karinę tarnybą paversti lyg bausme. Prašo pakvesti liudininkais tris asmenis, taip pat pasirašiusius šį pareiškimą (Bogušį, Tučkų, Masiulionį). 2) Pareiškimą dėl Petkaus gavo iš nepažįstamos moters bažnyčioje, padėjo surinkti parašus ir atspausdinti 1979. VII. patalpino jį į savo leidinį VYTIS nr. 2, skirtą Petkui. Laišką šį pareiškimą ne šmeižikiškiu, bet juridškai argumentuotu. Apie pabaltiečių komitetą žino tik tiek, kad toks buvo. 3) 1978. II laišką CK dėl mirusių pagerbimo rašė iš tautinių pozicijų ir kategoriškai, nes buvo paveiktas grubių milicijos veiksmų. Nelaiko laiško nusikaltimu. 4) 1979 I. drauge su Sakalu ir Sidziku parašė atvirą laišką CK dėl rusų kalbos mokėjimo klausimo surašančių gyventojus. Tarybinėje spaudoje buvo paskelbti duomenys, kurie pateikia aukštą procentą lietuvių, gerai mokančių rusų kalbą, tuo tarpu kalbininkai spaudoje teigia, kad mokančių rusų kalbą procentas daug žemesnis. Tokie surašymo tendencijos iškėlimo jis nelaiko nusikaltimu. Šį atvirą laišką patalpinęs savo leidžiamojame VYTYJE nr. 1. 5) Atvirą laišką "Tiesos" redakcijai dėl Gajausko gavo iš kun. Gajausko, kuris nurodė, kam jį pasiųsti. Laišką perrašė ir pasiuntė neredagavęs, tik pavadinęs "atviru laišku". Nespausdino jo parodyto Terleckui. Padauginu 5-6 egz. Laiko humanišku ginti nuteistąjį. Ne su visomis laiško mintimis sutinka, bet nenorėjo jo perdirbinėti.

Gynėjas APERAITIS: "Už visą darbą ar gaudavote atlyginimą?"

SASNAUSKAS: "Ne".

APERAITIS: "Čia fanatizmas".

SASNAUSKAS: "Ne".

6) Laiško Sveikatos apsaugos ministeriui KLEIZAI dėl Paškauskienės nerašė, kaip buvo sakęs anksčiau, sutinka su Terlecko parodymais. Laišką atspausdino šakalys jo (Sasnausko) bute ten buvusio mašinėlė. Tame laiške nemato nieko antitarybinio. 7) Pareiškimą dėl emigravimo atspausdino pačios Paškauskienės prašymu, jai davė 1 ar 2 egz., kitus ji žadėjo atsiimti vėliau. Daugiau niekam nedavė. 8) 1979 m. vasarą daugelyje vietų matė tekstą apie Molotovo-Ribentropo paktą. Kažkas pasiūlė persirašyti, parsinešė jį namo. Sesuo Leonora rado ir pavi pasirašė. Jis irgi pasirašė. Vėliau padauginio lietuvišką vertimą, bet neplatino. Jo nuomone, dokumentas nėra antitarybinio pobūdžio. 9) Stebėdamas teisme Ragaišio procesą, susiėdare nuomonę, kad kaltinimai nepagrįsti. Stebėtojams kilo mintis parašyti protestą. Pats jį parašė ir išdalino. Davė Ragaišio motinai. Terlecko užrašus pats paėmė, bet nesinaudojo. Dėl skubotumo gal ir yra nemotyvuotų teiginių.

Gynėjas APERAITIS: "Peršasi išvada, kad Jūs prisiskaitėlis. Matyt, skaitėte grožinę literatūrą ir ne viską supratote, o politinės ar neskaitėte?"

10) Rašyti laiško dėl Vytauto paminklo Terleckas nepadėjo, tik davė istorinių duomenų. Jurbarko pats lankėsi, matė paminklą.

Gynėjas APERAITIS: "Paminklas Jurbarko - smulkmena Vytautas buržuaziniiais laikais buvo labai gerbiamas. O ar žinote, kaip tuo metu Lietuva atrodė?"

SASNAUSKAS: "Ne".

Aperaitis: "O dabar?"

SASNAUSKAS: "Gerai".

Aperaitis: "Tai ko daugiau žmogui reikia? Turi pavalyti, gali pasilinksinti. Kam neprašytam apaštalaui? 11) Protestą dėl Terlecko arešto rašė pats, kadangi žinojo jį turint daugiau priešių, nei draugų. Sutinka, kad jame yra antitarybinių minčių. Paktą proteste paminėjo, nes sieja Terlecko veiklą su paktu. Kad Terleckas sukūrė šį dokumentą, nežino. 12) Lietuvos Helsinkio grupės dokumentus nr. 13-17 pagamino pats visus išskyrus 14. Dokumentas nr. 13 - apie Gajauską ir kun. Laurinavičiaus priėmimą į grupę. Kun. Garuckas siūlęs jam stoti į grupę, siūlė padėti jam ruošti dokumentus. Jis dar svarstė. Apie dokumentą nr. 14 nežino. Pats paruošė nr. 15 (dėl Klimašausko), medžiagos gavo iš Terlecko ir Cidziko. Jo niekam nedavė. Dokumentą nr. 16 (dėl draugų tarnaujančių armijoje, persekiojimo) pats ruošė, rėmėsi jų laiškais ir pasakojimais. 13) Vienintelis kaltinimo epizodas, kurio neneigia - VYTIS. Buvo skaitęs pagrindinės spaudos ir pats norėjo pamėginti žurnalisto darbo. Lietuvos laisvės lygos Tautinė Taryba jam girdėta. Ją steigė ne Statkevičius. Literatūros jam duodavo K. Kokubynas, ją laikė, nes domino.

Gynėjas APERAITIS: "Ar neatrodo, kad iš didelio rašto išėisi iš krašto?"

Spaudos konferenciją pas Ragaišienę organizavo Čerepanovas.

Gynėjas APERAITIS: "Ar Jūs mėgstate meną?"

SASNAUSKAS: "Taip".

Aperaitis: "Ar Jūs mėgstate gamtą?"

SASNAUSKAS: "Taip".

Aperaitis: "O jeigu arklys eitų pro šalį, ar Jūs spirtumėte jam ar ne?"

Čia advokatą - gynėją nutraukė teisėjas, paprašė jį sėstis ir duoti teisiamajam tik konkrečius klausimus...

KARO ŽAIZDOS TURI PRADĖTI

UŽGYTI

Prez. R. Reagan'as, lankydamas buvusį vokiečių koncentracijos lagerį ir taip pat karių kapus Vokietijoje pareiškė, kad galų gale II-jo Pasaulinio Karo padarytos žaizdos turi pradėti užgyti. Daug kam šitie šventi, teisingi žodžiai nepatiko. Ypač nepatiko Sovietų Rusijai, kuri nori, kad Amerika nekados nesusitaikytų su Vokietija.

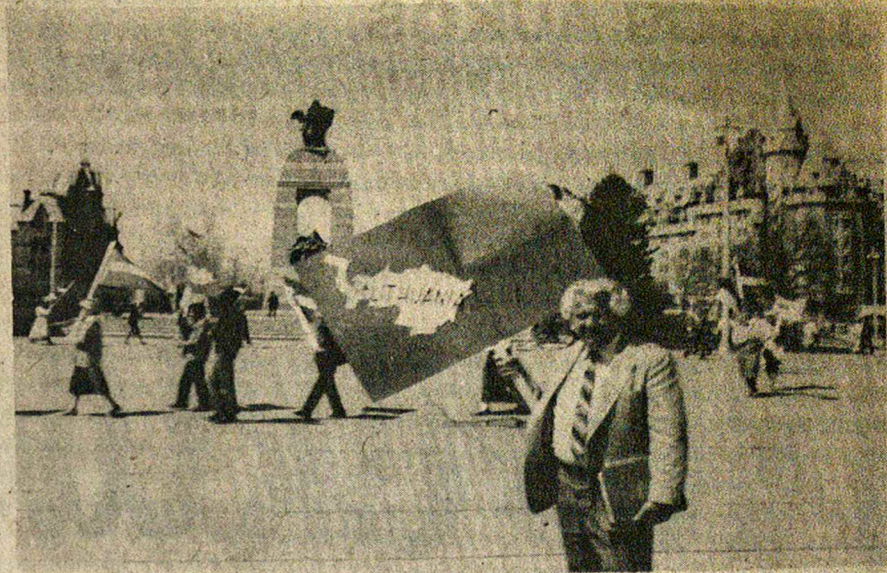
Prez. Reagan'o pasakyti žodžiai labai nepatiko kraštutinių pažiūrų žydams, kurių filosofija nesutinka su atlaidumo bei žaizdų užgijimo idėja, nes tuomet OSI ir Kanadoje Deschenes Komisijos veikla lyg ir nustotų moralinio pagrindo. Ką gero gali duoti persekiojimas paseisusių žmonių, kadais terorų priverstų vykdyti vokiečių karo meto įsakymus, kai tuo tarpu visame sovietų pasaulyje tebevyksta didžiausi nusikaltimai prieš pavergtųjų žmonių žmones? Nieko gero negali duoti. Gali tik sukelti apgyjantį žaizdų pūlavimą, bei neapykantą nusikrautųjų žmonių širdyse.

Kaip ten bebūtų, bet prezidentas savo žodį jau pasakė. Negalima manyti, kad tų žodžių neįvertinimas neturės jokios reikšmės. Pagyvensime pamatysime Amerikos

valstybės prezidento autoritetas yra nepaprastai didelis šiais laikais visiems kas nori tai suprasti, o kas to ne - suprantą - tikrai daug ko laimėti negali.

Sovietų Rusija įprastiniu būdu mėgina prezidento kelionę Vokietijoje išnaudoti savo žemiem tikslams, bet tas jai sunkiai einasi. Žymūs Vokietijos politikai tokie, kaip Joseph Straus, pareiškė, kad Holokaustas pasibaigė Vokietijoje, bet dar tęsiasi Rusijos gulaguose, kad būtina nuo tų gulagų apsisaugoti, užmirštant sunkią praeitį ir visai Europai susijungiant prieš grėsiantį pavojų žmogui ir žmoniškumui. Buves Izraelio premjeras Begin irgi išreiškė savo nepasitenkinimą; prezidento Reagan'o pagerbimą vokiečių karių kapuose laiko juodžiausia diena Izraelio istorijoje. Tačiau R. Reagan'as parodė, kad tik jis yra Amerikos prezidentas, kuris nepamiršda mas Holokausto, prezidentau apgyjantį žaizdų pūlavimą, bei neapykantą nusikrautųjų žmonių širdyse.

Kad II-jo Pasaulinio Karo žaizdos turi pradėti užgyti, pareiškė ir kiti amerikiečių bei vokiečių žymūs žmonės. Vis labiau įsitikinama, kad kol abi Vokietijos nebus susijungtos ir kol okupuotoji Europa nebus prijungta prie

PLB pirmininko pavaduotojas dr. Tomas REMEIKIS dalyvauja baltiečių demonstracijoje 1985.V.7 Ottawoje prieš Sov. Sąjungą Žmogaus Teisių apsaugos konferencijai prasidedant.
Nuotr. J.V. Danio.

Vakarų, tol nebus taikos. Tai gi, reikalas eina ir apie Baltijos kraštus, o jų tarpe ir apie mūsų tėvynę Lietuvą.

Žinoma, kad imperialistinis sovietinis rusas niekuo nesiskiria nuo caristinių rusų. Jam žaizda padaryta baltiečiams 1940 metais nerūpi, o turėtų rūpėti, nes anksčiau ar vėliau Sovietų Rusija kris. Tai rodo visi ženklai, kuriuos jau yra pamatę ir Gorbačiovas. Jis aliamuoja, kad Amerika Genevoje nė nenori pasiekti jokio nusiginklavimo, o nori tik mullinti sovietams akis tuo pat metu labai sparčiai ruošdamasi. "Žvaigždžių Karui" - Strateginei Gynybos Iniciatyvai. Dabar jau kažkoks naujas Sovietų generolas grasina, kad ir Rusija pradės tokiems dalykams ruoštis; ne tik gynybai, bet ir puolimui!..

Tiesa gi yra ta, kad tiems dalykams sovietai jau ruošiasi daugelį metų, tik jų ruošimosi ribos labai ribotos. Sovietų mokiniai ir net studentai dar nežino kas yra kompiuteriai ir kaip jie veikia. Amerika žada rusams parduoti kalnus nebereikalingų-pasenusių kompiuterių. Taip esant, apie koki mokslinį apsiginklavimą gali kalbėti techniškai stsilikę sovietai?

Garbačiovo'as sako, kad Amerika "Žvaigždžių Karu" nori Sovietų Rusiją priversti prie bankroto. Čia jis neklįsta. Nori, taip ir padarys. Gorbačiovo'as sako, kad rusai gali išgyventi visoklausius sunkumus. Taigi pats prisipažįsta, kas laukia sovietų. Jis kaip ir visi kiti nauji vadai eina prie to paties: reikia padidinti krašto produktyvumą, reikia gaminti geresnius gaminius, nes dabartinių niekas neverti nebeima.

Bet kaip padidinti produktyvumą, jei žmonės visai gręsia tik iš Sovietų Rusi - nebenori nieko kito daryti, jos pusės!

S.Š et k u s

PLB VALDYBA SIEKIA VEIKSNIU KONFERENCIJOS

PLB seimas 1983 m. nutarė, kad dėl skirtingos atskirų veiksmų kilmės bei prigimties šiuo metu tinkamiausia koordinacijos forma yra atnaujintos periodinės veiksmų konferencijos, kurias, paskutinės 1974 m. White Plains konferencijos pavyzdžiu kviestų PLB ir VLIKO valdybos Atnaujintas konferencijas sudarytų White Plains dalyvavę veiksniai, ir jos vyktytų ta pačia tvarka, kol ji nebūtų pakeista bendru susitarimu.

PLB valdybos pirmininkas Vytautas Kamantas praejusiu metų rugsėjo mėnesį žodžiu pasiūlė VLIKO valdybos pirmininkui dr. K. Bobeliui, kad abi valdybos (PLB ir VLIKO) sekančią veiksmų konferenciją šauktų 1985 metų rudenį. Ši siūlyma PLB pirmininkas pakartoję VLIKO o pirmininkui kovo 17 d., pasiūlydamas veiksmų konferenciją sušaukti 1985m. spalio pabaigoje Dainavos stovyklavietėje, Michigano valstybėje. VLIKO pirmininkas pažadėjo šį klausimą iškelti sekančiame VLIKO valdybos posėdyje.

JANUNIMO SĄSKRYDŽIAI AUSTRALIJOJE

PLB valdybos pirmininkui Vytautui Kamantui, vicepirmininkui Rimantui Dirvonui ir PLJS pirmininkui Gintarui Grušui lankantis Australijoje praėjusiu metų pabaigoje buv sutarta su Australijos Lietuvių Bendruomene, su Australijos Lietuvių Jaunimo Sąjunga ir Australijos Lietuvių sporto vadovais, kad VI-sis Pasaulio Lietuvių jaunimo kongresas ir III-sios Pasaulio Lietuvių sporto žaidynės vyks Australijoje. Jaunimo kongresas prasidės 1987 m. gruodžio pabaigoje ir baigsis 1988 m. sausio pradžioje, o Sporto Žaidynės vyks 1988 gruodžio pabaigoje.

JALTOS AUKOS

/tęsinys/

Dabar leitenantas Jašvili pergyveno pirmą kartą tikrą kovą. Pasiūstas patruliuoti, eidamas aplinkui krūmą, veidų į veidą susidūrė su vokiečiu. Abu šovė ir šoko į šoną slėptis. Nė vienas nebuvo užkliudytas kulkos. Po tokio beveik juokingo ir absurdiško incidento buvo ir rimtesnių gruzinių teko kulkos, perėjusi per abi kojas. Jį gydė jauna daktarė/ jis dar prisimena, kaip nepatogiai pasijuto, kai reikėjo numauti jo kelnes; tada jis dar net 21 metų nebuvo sulaukęs/. Jį nuvežė į batalijono sužeistųjų skyrių, kur sunkvežimio kempelyje susirado vietelę pailsėti.

1941 m. vasarą Raudonoji Armija neturėjo poilsio. Vokiečiai spaudė, ir kulkos zvimbė į sustatytų vežimų šoną. Nežūrint sužeidimų, Jašvili išsiritė iš sunkvežimio ir nušliaužė pažemiu pasislėpti už krūmų. Bet ši energijos pastanga buvo perstipri jo nusilpusiam kūnui ir jis nuėjo.

Išsieikvojęs nuo skausmo ir nukraujavimo, jis išmiegojo visą dieną /liepos 2/ toje pačioje vietoje, kur buvo nušliaužęs. Galų gale pabudo. Saulė jau rodėsi už berželių. Jis pasikėlė ir pamatė, kad gulėjo tarpe bombų išraustų duoblių. Aplinkui jo gulėjimo vietele viskas buvo sudaužyta ir sumalta: jis suprantamai galvojo, kad jį saugojo Apvaizda.

Visur buvo ramu, nejudėjo nė lapelis. Jašvili atsargiai pasikėlė ir nusvyravo- kur, eiti, nebuvo tikras. Neturėjo ginklo, nė kuprinės ir jokio supratimo, kur susirasti savo būrį ar kokią kitą Raudonosios Armijos dalinį.

Tą rytą jis buvo vienas iš 50.000 -ties ginkluotų vyrų, pats būdamas beginklis ir vienas, neskaitant lavonų. Be jo, vieninteliai ten gyvi sutvėrimai tai keletas kariuomenės arkliai iš artilerijos kolonos. Su didžiausiu sunkumu jis nušliaužė iki vieno ir šiaip taip užsikorė ant balno. Nežūrint jo rimtų sužeidimų, jaunas leitenantas neįsijautė didelio skausmo ir jo pagrindinis rūpestis dabar buvo susirasti kur nors medicininę pagalbą.

Pirmiausia jis nusiėmė savo karinę uniformą ir sukimšo ją į balno kišenę. Dabar jis atrodė kaip civilis; jis tik bijojo, kad temstant išjokus iš medžių prieglobsčio, į jį nešaudytų abiejų pusių kareiviai. Po valandos jojimo atsirado miško pakraštyje ir maždaug už 3-jų mylių galėjo matyti kaimą. Artėdamas, girdėjo balsų užesį ir šviesų mirgėjimą; aišku, kad buvo susirinkusi didelė minia. Priartėjęs, susitiko du išsipurvinusius karininkus ant arkliai. Jie šūktelėjo Jašvili'jui, kad prisijungti prie jų, sakydami, kad būsią lengviau vieni kitiems padėti. Jie taip pat siūlė prisidėti prie bezujančių nedisciplinuotų kareivių gaujos, okupuojančios kaimą ir prašinėti maisto. Paašikino, kad kaip karininkai bijojo būti nušauti savyjų žmonijai, jeigu maišytųsi jų tarpe. Didelį skaičių karininkų buvo nušovę jų pačių kareiviai pirmomis karo savaitėmis. Kadangi Jašvili dabar nebeatrodė kaip karininkas,

jis sutiko.

Jojo tarpe smagios, įgėrusios minios, traukdamas ten kur grupė kapojo į gabalus tik ką paskerstą karvę ir paprašė gabalo. Stambus kareivis laikydamas peilį rankose ir matydamas kraujo dėmes ant kelnų bei jojiko pasrūvusius krauju čebatus, numetė jam paskerstosios kaklą ir plaučius, smagiai, grubiai pajukaudamas. Slidus gabalas beveik išmušė Jašvili. Iš balno, bet jis įsikabino į jį, tvirtai laikydamas džlaugsmingai sugrįžo su savo laimikiu pas bičiulius. Tie labai apsidžiaugė ir visi trys skubiai nuėjo tolyn. Jie išvirė šalmuose porcijas tos neapetitiškos mėsos sustoję prie upelio.

Jašvili'jaus bičiuliai planavo pagal savo žemėlapi kelią, vengiant pavojingų apgyvendintų vietovių ir bandant prisijungti prie savo kariuomenės. Pirmiausia, kadangi nė vienas nenutuokė, kur buvo prieštai, nutarė apžvalgyti pradžioje kelią. Abu karininkai pasiūlė pajoti keliu į priekį ir tada, jeigu viskas atrodytų tvarkoje, grįžti prie sužeistųjų Jašvili'jaus. Jiedu nuėjo ir nebe grįžo.

Ir vėl jis turėjo, kaip pirmą, keliauti vienas. Sugrįžo į kaimą, kuriame neseniai buvo ir klausinėjo kareivių, ar jų tarpe nebūtų gydytojų, kurie galėtų pakeisti jo tvars-čius. Gydytojų neturėjo, bet nei tvarsčių, nei kitokių medicininių reikmenų nė vienas jų neturėjo. Taip jis nuėjo nusiėmęs dulkėtą keltų rytų kryptimi. Gal kokia kaimietė moteris duotų drobės gabalėlį, gal jis dar surastų nevisai pakrikusį sovietų dalinį.

Jis priėjo kitą kaimą. Šis atrodė apleistas, ir jis lėtai jojo pro medinius namus. Gale vienos gatvės tačiau surado seną moterį, beverkiandį šalia savo sodo tvoros. Pamačiusi gruzina, ji lygiu balsu pasakė: "Vaikeli, jei turi ginklą, mesk jį šalin". Jis žiūrėjo į ją nustebejęs, kai jo arklys lygiu greičiu prajėjo pro ją ir pasuko už gatvės kampo. Moteris baimingai sekė akimis. Kai jis jos jau nebematė-, nusiuko ir pažvelgė į priekį: tiesiai į šautuvo vamzdį. Du stambūs vokiečių kareiviai atkišę šautuvus, stojo iš abiejų šonų. "Jie buvo tokie aukšti, jų galvos beveik siekė maudą!" Jis pažiūrėjo į vieną, pažiūrėjo į kitą ir išlėto pakėlė abi rankas į viršų. Leitenanto Jašvili'jaus tarnyba Raudonojoje Armijoje pasibaigė staiga. Jis tapo belaisviu.

Jis nebuvo jokia išimtis, bet laimingesnis negu kiti.

Jam nebuvo likimo lemta pergyventi baisių Mайдanek'o stovyklų ar Molodečnoje. Gydytojas apžiūrėjo jo žaizdas kaulių tvarte Minske, ir jis pasidarė 666 Transporto dalinio Wehrmachte virėju, dirbdamas ten 9 mėnesius, iki dalinys grįžo Vokietijon. Jis pats atkeliavo į "Faterlandą" ir dirbo karo belaisvių pirtyje Eisenache. Ten jis sutikdavo sveikus, paklusios nuotalkos angelus ir amerikiečius vieną savaitę- ir išbadėjusius, bimirštančius sudžiūvėlius- savo tėvynainius- kitą.

Tada, jo pasibaurėjimui, jį nusiuntė dirbti Buchenwald'e. Jis baiminosi, kad vokiečiai jo gruzinišką pakumpusią nosį nepalaikytų žydiška. Iš Buchenwaldo jį pastun-

baum -Tamarov kris Varšuvą geto sukilime; Fruma truputį vėliau, Bedzine, Aukštojo Silezijoje, su ginklu rankoje).

Susikūrė du sambūriai, kurie neužilgo susivienys, sudarydami FPO (Fareinikte Partizaner Organizatsie) - Jungtinę Partizanų Organizaciją (JPO). Kaip visada getų sąlygose, iškilo visu aštrumu klausimas- ar reikia kautis vietoje ar bandyti prasimušti į miškus. Kaip visur, kur tik komunistai turėjo balsą, o jo buvo klausoma, au- lėmė kovos miškuose išeitis. Bent teorijon, nes visumoje atsiduriam akivaizdų paradokso, dažno žydų rezistencijos istorijon, ypatingai Rytų Europoje pasipriešinimo geto viduje šalininkai pasižymės kautynėse su priešu miškuose, Vilniaus apylinkėse, tuo tarpu, kai, priešingai, Ilya Scheinbaum, susirėmimų grioše šalininkas "par excellence", žus gete, gindamas pats vienas barikadą.

Tannenbaum-Tamarovo, Frumos Plotnickos, jaunos lenkų skautės Irinos Adamovič ir lenkų skauto Heniek apsilankymai Vilniaus gete pakėlė rezistencinę dvasią įvairių sionistinio jaunimo sambūrių tarpe.

Šia proga tenka paminėti Wermachto puskarininką Anton Schmidt. Tapybos dažų pardavėjas pagal profesiją, vienietis, nors kilimo iš Bohemijos. Jis, kaip austras, tarnavo vokiečių kariuomenėje. Priešingai daugeliui savo kovos draugų, Anton Schmidt šlykštėjosi ir piktinosi žydų žudynėmis ir bandė joms priešintis. Jis tai atliko pagal savo išgalas.

Jau Vienoj, 1938 ir 1939 metais jam pasitaikė progų padėti žydams, kai prasidėjo pirmieji nacių persekiojimai. Jis to nedarė atvirai, - taip elgdamasis jis būtų nusipelnęs kaceto ir kankinio vainiko - bet atlikdamas praktiškus dalykus: parūpindamas jiems "nelegalaus" darbo, kad nemirtų badu.

Vilniuje tačiau, jis pažengė dar vieną žingsnelį priekin. Jis pavežiodavo savo mašiną rezistentus, įgalindamas juos užmegsti ryšius su kitais getais. Jis parūpino ginklų ir maisto. Vieną dieną jį sučiupo ir nuteisė miriop ir sušaudė. Tėvas Kropp, kuris šiuo metu dėsto katalikų gimnazijoje Ansbache, Bavarijoje, dalyvavo jo sušaudyme. Nelaimė, Schmidt nepertelkė jokio žodelio būsimums kartoms. Tad mums nežinoma priežastis, paskatinusi jo elgesį; kiekvieno atveju jis tai darė ne dėl pinigų, tuo mes esame absoliučiai tikri.

JPO steigiamasis susirinkimas įvyko 1941 m. Kalėdų išvakarėse. Buvo aistringų ginčų, kurie privedė prie konkrečių nuosprendžių. Išrinko generalinį štabą, kuriam vadovavo Itzik Wittenbergas (Leonas) ir du pavaduotojai: Abba Kovner'is (Uris) ir Josef Glassman (Abraomas).

Vyriausias štabas pasirinko tokią dalinių struktūrą: grupes, susidedančias iš penkių vyrų, ir sekcijas (būrius) sutelkiančias keturias grupes. Visumoje JPO sudarė du batalionus, kurių kiekvienas susidėjo iš daugelio sekcijų. Kovner'is ir Glassmanas vadovavo kiekvienas savo batalionui; būrių vadų tarpe išvardinkim Sonia Madejsker, Baruch'ą Goldstein'ą, Samuelį Kaplinskį. Kaip susiži- nojimo ženklą kovotojai pasirinko šūkį: "Mus šaukia Liza"

tė į Auschwitz'ą ir dabar jis tikrai manė, kad išmušė ir jo valanda. Jis jau buvo apšviestas žinovų vokiečių, kad jo tautietis gruzinas Stalinas buvęs žydas, ir štai jis dabar atsidūrė ten, kur etniškumo nuosprendis buvo neginčijamas. Galbūt jį išgelbėjo vienas faktorius: kaip krikščionis- niekada nebuvo apipjaustytas.

Laimė, Auschwitz'e jis praleido tik vieną dieną. Sekančią jį išgrūdė ir išvežė į Katowicą Lenkijoje. Keistu su tapimu, kokių nemažai pasitaikydavo karo metu Vokietijoje, jį ištraukė iš bedugnės ir paskyrė ten, kur jis labiausiai būtų norėjęs būti- savo tautiečių tarpe! Tai buvo draugiški gruzina, surinkti iš visų III-jo Reicho kampų, ir jų tarpe ne kas kitas, kaip tik jo senas mokyklos draugas. Raudodami jiedu puolė vienas kitam ant peties. Sunku būtų įtikėti savo gera laime- būti tarp mielų gruziniškų veidų ir visur girdėti savo seną mielą kalbą, nors ir tikstančiai mylių nuo savųjų namų.

Tačiau ne jų malonumui vokiečiai surinko gruzinus į vieną vietą. Jiems buvo pasakyta prisijungti prie naujai sudaryto gruzinių karinio dalinio, kuris numatytas padėti grumtynėse su bolševizmu ir gal išlaisvinti savo gimtuosius kalnus nuo rusų jungo. Nieko nepergalvodamas ir nesuabejojęs Jašvili priėmė savo naują rolę ir pasiruošė su savo tėvynainiais Kryman, kur buvo formuojama gruzinių divizija. Ar reikėjo dar pergaltoti? Jaunojo Jašvili'jaus gimimo metais gruzinai nuo pasinaudoję proga, kilus Rusų Revoliucijos chaosui atstatyti savo nepriklausomybę, kurią buvo praradę šimtmečių anksčiau. 1920 m. sausio mėn. Alijantai pripažino Gruzijos nepriklausomybę ir gegužės mėn. tą patį padarė ir Sovietų vyriausybė.

Pagrindinai skirtingai nuo Rusijos savo istorija, kalba ir kultūra, gruzinai jautėsi /kaip Suomija ir Lenkija/, galų gale atgavę savo tautiškumą. /Autorius nepamini čia Pabaltijo kraštų, nors jie atgavo nepriklausomybes, pradedant 1918 m. Red./-. Gruzinių laisvė buvo trumpa. 1921 m. vasario 11 d. Raudonoji Armija įsibrovė ir užėmė Jėga kraštą. Nuo to laiko Sovietai ten valdė prievarta ir teroru /pirmasis Gruzijos slaptosios policijos "Sovietų Himmleris/ buvo L. P. Berija/.

Jašvili šeima svetimųjų okupaciją pajuto, kaip ir visi kiti. Tėvas buvo pasistatęs nedidelę užėigą kalnuose. Ją konfiskavo įsibrovėliai, ir visi turėjo suktis kaip iš -manydami.

Jeigu jį dabar būtų kas pavadinęs išdaviku dėl to, kad prisijungė prie antisovietinių dalinių, jis būtų tai griežtai paneigęs. Ir tai ne vien dėl to, kad kiekvieno atveju save jis laikė gruzinu, o ne rusu, krikščioniu, o ne ateistu. Ir ne dėl to, kad jis, kaip ir visi kiti Rusijoje žinojo, jog di -delė dalis rusų nekenė bolševikų valdžios ir meliai būtų pasveikinę jos nuvertimą, nesvarbu kuri pusė tai būtų padariusi /taip galvojo bent iki tol, kai teko pažinti tikrą- jį hitlerinių nacių žvėriškumą/.

/bus daugiau

Kruvini Vilniaus Akmenys, Kruvinos Panerių Smiltys

/tęsinys/

Jūs, kurie gėritės dvasinėm vertybėm, jūs neįklimpę geto purvan. Jei jums bus lemta iš čia išeiti, jūs išeisite švarutėliai... Bet jei aš kada iš čia išeisiu, aš, Jakob Gensas būsiu susitepęs, ir nuo mano rankų varvės kraujai. O tačiau aš atsisistosiu prieš žydų teisėjus, pasiduosiu jų nuosprendžiui ir pasakysiu jiems: "Aš viską padariau, kad išgelbėčiau kuo gausnės žydų skaičių. Kad vienį jų galėčiau išlikti gyvi, man teko pasmerkti kitus miriop. Idant žydai neprarastų sąmoningumo, man teko veikti be sąžinės".

Jakob Gensas neišliko gyvas; jam neteko teisintis prieš žydų teisimą. Daktaras Dvorčeki, kuris pateikia čia cituojamą tekstą, neprisiima teisėjo rolės, teisėjo, kurių nuosprendį Gensas sutiko priimti. Jis pasitenkina liudininko vaidmeniu, iš pažįtos kukliu, bet tikrumoje baisiai rūsčiu.

Mes, iš kitos pusės, neturim kėslų teisti Genso moralinėje plotmėje. Psakysim tik tiek, kad pats Gensas tuo metu ieškojo rabinų apdraudos. Jis pasiteiravo pas rabinus - o Vilnius garsėjo savo rabinų išmintimi - tačiau rabinai pripažino, kad jo mąstysena - klaidinga. Jie pabrėžė pri -mygtinai, kad jis neturys teisės išdavinėti žydų vokie -čiams, nes religiniai įstatymai tai draudžia. Jie jam priminė atsakymą, kurį davė didysis Maimonidas prieš 700 metų: "Jei pagony tars jums (žydams) išduoti vieną saviškių mirčiai, antraip jie visus jus išžudys, jūs privalote žūti visi drauge, bet neišduoti nė vienos žydiškos sielos".

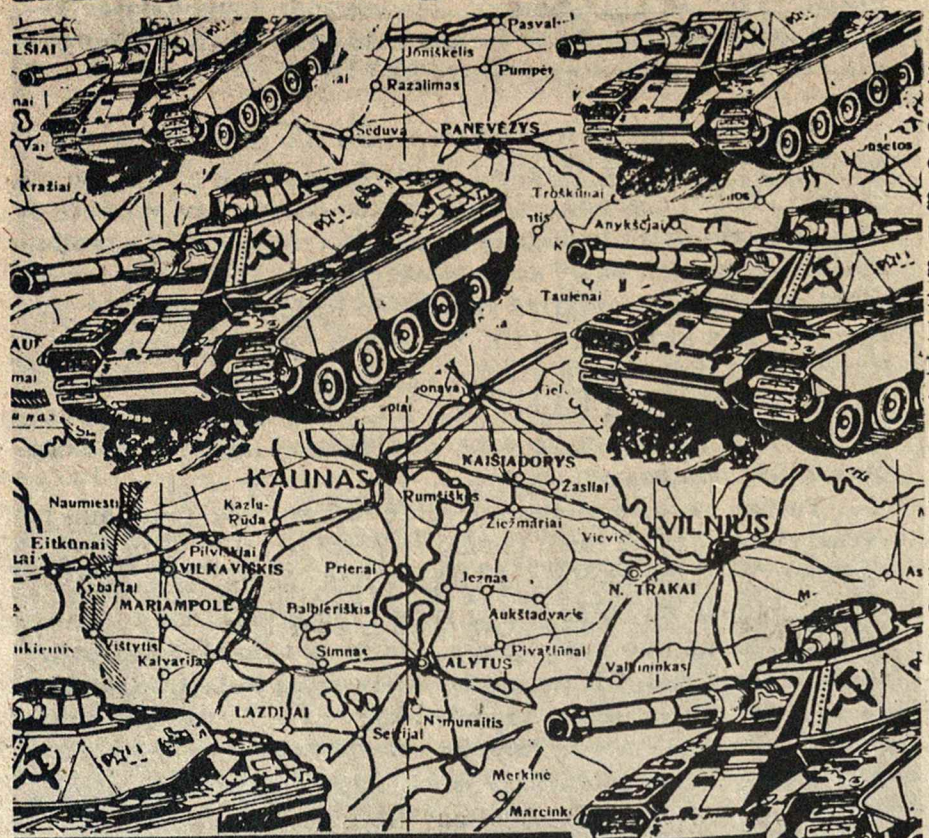
Atseit, Jakob Gensas, "netikras Mesijas", kaip jį vadina Dvorčekis,ėjo prieš žydų religinius nuostatus. Kaip pastebėjome, jis susitepė rankas. Ar jam pavyko išgelbėti Vilniaus žydus? Ar bent išgelbėti dalį jų? Ne!

Iš jo paties prisipažinimų matosi, kad Gensas vertas pasmerkimo. Jis pats save pasmerkė.

Wittenberg'as tuo tarpu, - Genso priešingybė. Ne todėl, kad jis mažiau linkęs save laikyti Mesiju, ne todėl, kad jis nepretenduoja radęs stebuklingą išeitį, stebuklingą išgelbėjimą. Bet tai žmogus, turįs politinės kovos patirtį. Jis pajėgia svarstyti šaltai, neveikiamas nuotaikų svyravimų. Jis drausmingas komunistas. Stalinas metė partizaninės kovos šūkį, liepė vesti partizaninį karą prieš užimtosios srityse. Bet Wittenberg as būtų ėmęs veikti, nelaukęs Stalino paraginių.

Jis užmezga ryšius su draugais komunistais. Taip pat su sionistų jaunimo organizacijomis. Štai kelios pavardės: Abba Kovner'is (vienas iš retų išsigelbėjusių), Glasman, Resnik, Frucht, vėliau Svoink. dar keli. Jų tarpe yra ir Mordekai Tannenbaum-Tamarov iš Baltstogės geto (pusiau -kelė tarp Vilniaus ir Varšuvos), kurio nenuilstančių pastangų dėka palaikomi ryšiai tarp abiejų getų. Yra taip pat Fruma Plotnicka, atliekanti tą patį uždavinį. (Tannen-

KULTŪRINIS PUSLAPIS

SUNKIŲ SPRENDIMŲ METAI

SUNKIŲ METŲ SPRENDIMAI. Bronius Aušrotas. 1985 m. Atsiminimai, 237 psl. Kaina: minkštais viršeliais \$ 8, - kietais viršeliais \$ 12, -
Aplankas dail. P. Jurkaus. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas. Lietuvių kalbą taisė Leonardas Žitkevičius ir Paulius Jurkus.

Autorius savo dedikacijoje rašo: "Šią knygą skiriu visiems Kariuomenės štabo II-jo skyriaus nužudytiems ir nukankintiems karininkams ir civiliams tarnautojams prisiminti."

Taip pat apie knygos tikslą pasisako autorius: Prieš keletą metų, kai rengiausi savo atsiminimus paskelbti, būvę nepriklausomos Lietuvos vyriausybės artimi ir įtakingi asmenys mane įtikinėjo, kad jų neverta rašyti. Esą tokių faktų viešumon išskelimas parodys mūsų skaitančiai visuomenei, kad buvusio prezidento Antano Smetonos vyriausybė neatskleidė tikros būklės žmonėms, tvirtindama, kad "tauta gali būti rami, kol prie krašto vairo stovi patyrę kapitonai".

Tačiau buvo ir kitokių nuomonių, skatinančių mane paskelbti tai, kas liktų Lietuvos okupacijos istorijai."

Knygoje randame retesnių nuotraukų. Įdomus yra Lietuvos žvalgybos veiklos aprašymas. Parašyta sklandžiai, kruonščiai pateikiant datas.

SUSIPAŽISTU SU MAJ. KOSTU RAIBIKIU

Kaip buvo susitarta, aš privalėjau atvykti į II-ąjį skyrių spalio 1 d. Taip ir įvyko. Paaškinau susidariusias klūtis plk. ltn. J. Matusaičiui. Jis mane suprato ir sutiko su esama būsle.

Aptarus mano persikraustymo į Vievį reikalą, pulkininkas mane pristatė mjr. K. Raibikiui jo kabinete. Tai buvo dar jaunas, gal 35 metų, dėvęs pėstininkų uniformą, majoras; vidutinio ūgio, gražių ir taisyklingų veido bruožų, šatenas. Jo plaukai sušukuoti į viršų, aukšta kakata, kaip sakoma, reiškianti žmogaus protingumą.

Pradžioje mjr. K. Raibikis, žinių rinkimo apie Lenkijos kariuomenę organizatorius, paaškinio, kad II-asis sk. neturi reikalingo pareigūno, punkto vedėjo, Vievyje jau nuo vasario mėn. Retkarčiais viena kita žinia apie Lenkijos kariuomenę švenčionėlių rajone yra gaunama iš laisvai samdomo pareigūno, slaptyvardžiu "šiaudinis". Gi žinių tiekimas iš Alytaus - Merkinės punkto vedėjo K. Šakio esąs patenkinamas.

Tačiau žinių apie svarbiausią rytų Lenkijos karišką bazę, Vilniaus įgulą, jau nesama nuo šių metų pradžios. Taigi, teksią gerokai pasitempti, norint užpildyti susidariusią spragą. Esamos žinios sensta: kaip mūsų kariuomenė, taip ir Lenkijos modernizuojama, žengia pažangos keliu, ir visos smulkmenos svarbios, - kalbėjo majoras K. Raibikis.

Majoras pabrėžė, kad ateityje, kai priprasiu prie darbo ritmo, negalvočiau, jog mes viską žinome. Jo nuomone, negalima žiūrėti į grįžusius iš Lenkijos kariuomenėje atitarnavusius kareivius kaip į kokį šabloną, nes kiekvienas, kad ir iš to paties dalinio parvykęs atsarginis žino ką nors daugiau, negu prieš tai nuklaustasis. Taigi reikia stengtis, kad visos žinios apie kario praleistą laiką kariuomenėje būtų smulkiai surašytos, - stengėsi mane įtikinti būsimasis viršininkas.

Mjr. K. Raibikis aiškino, kad ypatingą dėmesį būtina kreipti į dalinių rudens manevrus: kuriose vietose manevruota, kokiomis susisiekimo priemonėmis vyksta į manevrų vietą, kokios apimtys manevrų būta, ir t. t. Iš lenkų manevrų mūsų kariuomenės štabas gali susidaryti apytikres teorijas, kaip Lenkijos vyr. štabas elgtųsi mūsų valstybės atžvilgiu karo atveju, - dėstė savo pažiūras ir instruktavo mane mjr. K. Raibikis.

Po įžanginio, teorinio supažindinimo man buvo duotas pasiskaityti ir atsiminti, "galvoje užregistruoti", vi-
4 psl.

so Lenkijos ginkluotų pajėgų konspektas. Taip pat turėjau atmintinai išmokyti Vilniaus, Molodečno, Gardino įgūlose esančių Lenkijos kariuomenės ginklų rūšių numeraciją ir dislokaciją. Tokia buvo tvarka, kad nė vieno skaičiaus nei vietovės negalima buvo užsirašyti šioje įstaigoje. Suprantama, kad II-jo skyriaus paslaptys, laikomos nedegamose spintose, neprivalėjo patekti ant popieriaus gabalo, nors ir patikimo, tik pradedančio tarnybą pareigūno kišenėje. Taigi teko "registruoti" smegenyse reikalingas informacijas, kurios buvo sukauptos majoro K. Raibikio nedegamoje spintoje. Esą, laikui bėgant, teigė jis visos tos informacijos atsiras galvoje, lyg jos ten būtų natūraliai susirinkusios.

Mano apmokymas mjr. Raibikio kabinete tęsėsi keturis priešpiečius: nuo 8 val. 30 min. ligi 12 val. 30 min. Per tą laikotarpį pakenčiamai susipažinau su Lenkijos armija, ypač su tais vienetais, kurie buvo Vilniuje, Gardine, Molodečne, bei pasienio kariniais daliniais, saugojančiais Lietuvos - Lenkijos administracijos liniją.

Po šio apmokymo mjr. K. Raibikis mane "egzaminavo" kaip aš pasiruošiau punkto vedėjo pareigoms. Juos išlaikiau ketvertuku, skaitant penketuką tobulu viso išeito kurso žinojimu.

Plk. ltn. J. Matusaitis man gana smulkiai nupasakojo, koks sunkus darbas manęs lauks pasienyje: visokiame ore - ar tai būtų dargana, ar lietus, ar sniegas, teks vykti į pasimatymus ir reikės naudotis arklio traukiamu vežimu, nes tuo tarpu II-jo sk. etatuose nėra numatyta punkto vedėjui valdiško automobilio. Pačios gyvenimo sąlygos būsiančios daug primityvesnės už dabar turimas Klaipėdoje, nes teks gyventi mažame miestelyje. Atrodė, kad pulkininkas stengėsi nupiešti tikrovės vaizdą ir nuteikti mane, kad vėliau nesigallėčiau ir ant nieko neširščiau už šį gyvenimą žengtą žingsnį. Aš augau Kybartuose, tai mažo miestelio gyvenimo sąlygos man buvo žinomos.

Toliau pulkininkas man pasakė, kad šlandien negalėsiu sutikti lenkų skyriaus vedėjo mjr. Kosto Raibikio, nes jis atostogose.

NUSIŠAUNA BUTAJEVA S

Nuvykau į saugumo policijos būstinę. Mane pasitiko saugumo policijos viršininkas St. Čėnkus. Jis man trumposiai paaškinio, kad skubiai vyksime į vietą, kur nusišovė Butajevas. Mano buvimas policijai reikalingas, kad vietoje galėčiau patvirtinti Butajevą tapatybę.

Mums reikia dviejų patikimų liudininkų, kurie patvirtintų, kad nusišovęs Raudonosios Armijos karys yra tikrai Butajevas, - aiškino man saugumo policijos viršininkas. Nuvykome į įvykio vietą. Lavoną saugojo du policijos valdininkai. Pažvelgiau į gulintį raudonarmietį. Prašiau policijos valdininką pasukti lavoną taip, kad galėčiau matyti jo veidą. Valdininkas atsakė, kad uždrausta lavoną liesti, kol atvyks komisija su Vilniaus saugumo policijos atstovais. Mano įtaigaujamas, valdininkas pasuko lavoną tiek, kad aiškiai mačiau savižudžio veidą. Nebuvo abejonės: lavonas buvo pusk. Butajevs.

Vėliau iš Vilniaus saugumo policijos viršininko padėjėjo sužinojau, kaip jiems/saugumiečiams/pavyko surasti Butajevą slapstymosi vietoje.

Po nesėkmingų dviejų kartų minėtuose namuose Vilniaus saugumo policija rankų nenuleido. Policijoje buvo nepatvirtintų žinių, kad Butajevas, šalia bendradarbiavimo su manimi, buvo užmezgęs ryšį su lenkų pogrindžiu - Armija Krajoje atstovais. Pastarieji per savo ryšininkus, esančius laisvoje Lietuvoje, sumėgė ryšius su lenkų emigrantų centrais Paryžiuje ir Londone; jiems buvo reikalingos žinios apie Raudonąją Armiją Lenkijos okupuotose žemėse ir Lietuvoje. Tos žinios toliau buvo perduodamos sąjungininkų žvalgybos centrums. Mat, prancūzų ir anglų

Po kelių dienų įtemptų pastangų, apie balandžio 20, saugumo policijos sekėjai nustatė, kad kažkoks raudonarmietis slapstosi pas lenkus, gyvenusius Rasų apylinkėje. Per dvi savaites buvo nustatyta, į kuriuos namus Butajevas užėina. Nebuvo lengva susekti, kur Butajevas nakvoja. Pagaliau, gegužės 12 d. iš ryto Butajevas užėjo į sekėjų nustatytus namus. Policijos pareigūnai priejo prie namų išieiginių durų ir reikalavo, kad Butajevas išeitų ir pasiduotų. Tuo metu Butajevas per kiemą vedančias duris išbėgo iš namų ir leidosi bėgti į netoliese buvusį alksyną. Kada atsikukęs pamatė, kad jo persekiotojai nepaleidžia jo ne tik iš akių, bet ir iš pėdų, ir kad jis nesu- spės pasiekti miško, kuris gal buvo ir jo slėptuvė ir prieglauda, staigiu judesiu išsitraukė pistoletą ir šovė sau į krūtinę. Po šūvio Butajevas sukruto vietoje. Pribėgę artyn saugumo policijos pareigūnai pastebėjo, kad iš jo burnos išsiveržė kraujas. Butajevas nerodė gyvybės žymių.

Atvykusi įvykio vieton lietuvių-sovietų mišri komisija nustatė, kad tas asmuo yra sovietų armijos karys. Pagal bendrą susitarimą jis buvo nuvežtas į vieną ligoninę, kad nustatytų tikrą mirties priežastį. Mat, sovietų pareigūnai toje komisijoje įtarė, kad mūsų saugumiečiai tą rusą dezertyrą bus nušovę. Iš lavono skrodimo paaškinėjo, kad tas rusas pats nusišovė, visai atsitiktinai pataikydamas į apatinę širdies dalį: tai yra retas atsitiktikmas. Savižudys panaudojo 6.35 kalibro Browning pistoletą.

Po Butajevs mirties išaiškinimo (skrodimo) sovietų gydytojai buvo paklausti, ar lietuviai gali jo lavoną palaidoti. Sovietai atsakė:

- Nesirūpinkite, mes su šiuo išdaviku patys susitvarkysime. "My ego izpolzujem dlia pedagogičeskich tsežvalgyboms labai trūko žinių apie Raudonąją Armiją. Taigi lenkų pogrindis Lietuvoje buvo pasirengęs pasotinti sąjun-

Pėstininkai seka motorizuotus dalinius ir... Pirmieji pėstininkai Vilniuje Gedimino gatvėje, ir po jų lengvosios tanketės.

gininkų žinių badą; tam darbui atlikti buvo užverbuotas Butajevas. Butajevas, tikėdamas, kad naujas darbdavys bus jam dosnesnis, perėjo netiesioginiai sąjungininkų slapton tarnybon. Tad natūralu, kad Butajevą slėpė "Armija Krajoje" pareigūnai, tarnaujį sąjungininkams Vakaruose. Iej" - mes jį panaudosime pedagoginiams reikalams. Ką galėtų reikšti toks pasakymas? Ar jie (sovietai) ruošėsi išimti Butajevą ir rodyti filme ir vadovėliuose, koks likimas laukia išdaviko? Toli gražu, ne. Vieno Butajevs lavono sovietams apkaltinti mūsų vyriausybę "Savitarpio pagalbos sutarties" (1939. X. 10) laužymu nepakako. Jų melo virtuvei reikėjo paruošti dar papildomų kaltinimų.

DVI LĖMTINGOS SAVAITĖS

Nei grėsmė iš vidaus, nei sovietų armijos telkimas prie Lietuvos rytinių sienų nesumažino mūsų pastangų rinkti žinias apie būsimą tėvynės okupantą.

Geresniam darbo našumui pasiekti mudu su K. Šakiu (padėjėju) buvome pasidalinę pareigomis: mano uždavinys buvo rinkti žinias apie SSSR armiją už Lietuvos rytinių sienų; K. Šakys telkė pastangas kuo daugiau gauti žinių apie okupantą krašto viduje, t. y. Alytuje, Prienuose, Gaižiunuose ir Vilniuje.

Nei jam, nei man dedamos pastangos nedavė morali - nio pasitenkinimo: sovietų bazės krašto viduje buvo apsi - tvėrusios geležinė siena, o visame pasienyje jau buvo iš - statyti sekimo bokštai, surišti telefoniniu ryšiu su sargy - bų būstinėmis.

Ne vieną kartą prisiminiau man vieno Lenkijos žval - gybos karininko, pabėgusio iš Molodečno žvalgybos punk - to į Lietuvą, atvaizduotus sunkumus, renkant žinias a - pie sovietų armiją.

- Jeigu mes į SSSR teritoriją nusiųdavome 10-tį mū - sų apmokytų agentų-bendradarbių, tai 9 iš jų pražūdavo, lyg jų niekada nebūtų buvę gyvųjų tarpe. Dešimtas su - grįždavo, tačiau dažniausiai jis būdavo sovietų užverbuo - tas ir sutikdavo jiems dirbti "dvigubo agento" rolėje, - aiš - kino man savo nesekmes kapitonas Jerzy Dombrovsky.

Neužmirškime, kad lenkų žvalgyba buvo daug veikles - nė (turtingesnė): jau tuomet žinių rinkimas apie Sovietų Sąjungos armiją buvo remiamas lenkų sąjungininkų Vaka - ruose.

Džiaugdavaisi, kai atvykus į įstaigą ar bet kuriuo lai - ku esant namuose, mane iššaukdavo šalininkų, Gudagojų, Šumsko ar Pabradės pasienio policijos viršininkai, saky - dami, kad naktį atsirado politinis pabėgėlis, su kuriuo ir man verta pasikalbėti. Beveik kiekvienas pabėgėlis stengdavosi lietuviams ką nors vertingo apie sovietų ka - riuomenę papasakoti. Dažniausiai jie mažai ką ir žinojo.

Orui atšilus, prie Lietuvos sienų buvę sovietų armij - jos telkiniai iš apgyvendintų vietovių išnyko, lyg žiemos sniegas... Sovietų pulkai, batalionai ir brigados pasislė - pė prie Lietuvos-SSSR pasienio tankiuose miškuose. Re - tai pasitaikydavo pabėgėlių, ir jų žinios buvo menkos.

Jau vien iš to, kad sovietų armija sulindo į miškus, slėpdamiesi nuo žmonių akių, buvo galima spėlioti, kad šis jos paslaptįgumas Lietuvai nieko gero nežada.

Beveik visos žinios, gautos prieš gegužės 26 dieną (1940), išakmiai kalbėjo, kad Sov. S-ga jau baigė paskuti - nius pasirengimus Lietuvai okupuoti. Jai tik reikėjo ko - kios nors "dūminės uždangos", kad prieš pasaulio viešąją nuomonę pateisintų Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupaci - jas. Nors, tiesą pasakius, bolševikai labai menkai verti - no "pasaulio viešosios nuomonės" svorį.

Skaitytojui verta priminti, kad vos prieš pusmetį SSS R buvo užpuolusi taikingą Suomiją, nesiskaitydama nei su Tautų Sąjungos pasmerkimu, nei su vakariečių spaudos kaltinimais už suomių vaikų žudymą ir už suomių ligoni - nių puolimus iš oro.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

IS PADANGES MIELOS

(IŠ SPAUDOS OKUPUOTOJE LIETUVOJE IR IŠEIVIOJE)

Klaipėdos senamiesčio knygynas

GERI DVIRATININKAI

Grupė Lietuvos dviratininkų dalyvavo Graikijoje 1100 km. lenktynių keliu, kuris buvo padalintas į 7 etapus.

Klaipėdietis Jonas Romanovas laimėjo I-ą vietą. Tarp kitų komandų, kaip rašoma, sėkmingiausiai varžėsi SSSR rinktinė. Ji, pasirodo daugiausiai buvo sudaryta iš Lietuvos dviratininkų. Turėtų ir pasivadinti taip, o ne kitaip.

VYSTOMA KANKLIŲ MUZIKA

Lietuvos Valstybinės Konservatorijos Didžiojoje Saalėje vyko įdomus kanklių muzikos rečitalis, kurį atli-

ko žymi kanklininkė L. Naitklienė.

I-oje dalyje buvo grotas Mozarto koncertas fleitai, arfai ir fortepijonui. Vietoje arfos - kanklės, kartu su fleita - V. Mikiškaitė ir pianinu - V. Mikailienė.

II-oje dalyje, kartu su Kameriniu lietuvių liaudies instrumentų ansambliu, vad. V. Leimontui, buvo pagroti V. Pakėtiūso koncertas kanklėms ir orkestrui, P. Kulikovo Koncertinės Variacijos ir V. Bagdono Ornamentai.

● ALYTUJE pradėjo veikti naujoji vandens valymo stotis, kuri turėtų per parą išvalyti iki 27.000 kub. metrų vandens.

ANAPUS PRAEITIES

Viena koja linksta, kita koja krypt,
Jau ir ant sarkuto negali užlipt.

/Girdėta daina /

/tęsinys /

Kur gi rasi didelį kaimą be senelių ir nepajėgiųjų? Minėjau, jų buvo kiekvienoje troboje, bet kaip matėme, tik trys išsiskyrė ir jų dejonės ir skundai pridavė kaimui bereikalingų kalbų. Ir iš tos pačios trėjukės dū pamažu išsijungė ir kaimo normalų gyvenimą ir buvo kaimo gandanėsių užmiršti. Tik vienas Matulis baigė savo dieneles prie klotimo prisišliejusiame peludnike, nes nei jo marti, nei jis pats, negalėdami vienas kito skriaudų atleisti, negalėjo nusižeminti ir sulipdyti iširusį gyvenimą.

Prie šio kaimo, kaip prie garsenybių ir nuolatinių lankytojų galima būtų priskirti kromelniką Maušą, čigoną Jeronimą su visa jo gausia šeima ir anūkyne, pamaldų šidlavinį ubagėlį ir vaistinininką Vingrių. Kadangi jie lankė visus apylinkės kaimus, tai prie jų nebesustosiu.

Pačiam kaimui vieta buvo labai sumaniai parinkta. Jis gulėjo savu ilgu išsitiesusiu šonu prie mišraus valdiško miško. Nereikėjo mylias plaukti purvinu keliu, kad reikalui esant ir pribuvėjai bobutei netikėtai pasirodžius, be rūpesčio galėjai lopšiu lingę nusikirsti, ar tankumyne ištyrusią pušelę balanoms, kad prietemoje galėtum pasišviesti, nes karo metu sunkiai galėjai žibalo susigraibyti.

Iš kito šono kaimą juosė vingiuodamas ir prie vieškelio tilto šventu Jonu pasipuošęs sraunus upelis, kuris plačiuoju galu baigėsi to paties kaimo galulaukėje, išsiplėsdamas į visai padorų ežerėlį.

Mokykla buvo mane keletą metų ištrėmusi iš kaimo, bet visada į ją sugrįždavau vasaros atostogų metu, ir štai, vieną kartą atklydo jau seniai palaidoto Matulio veidas.

AR PASKAITAI SAVO VAIKUI LIETUVIŠKŲ LIAUDIES PASAKŲ? JOSE RASI IR GROŽIO IR JUMORO IR IŠMINTIES!

Kadangi mintyse jis man vis stovėdavo, tai vieną kartą kilo noras daugiau apie tą nelaimingą senuką pasiteirauti. Žinojau, kad tik jis vienas iš kaimo visuomenės liko ligi mirties nelaimingas. Kai daugiau žinių pradėjau rankioti ir bešališkai apie jį teirautis, tai jo gyvenimas nušvito pasikeitusiomis spalvomis. Ir štai, kaip tikrumo jo buvo: - Matulis buvo ligotas, bet ir karštas senelis ir savajai marčiai nenorėję, nei per plauką nusileisti, nes jo didžiausia nelaimė, kad jis negalėjo pasigirti anūkais, kurių jo marti neatnešė. Todėl labai greitai jam iš burnos išstrūkdavo bereikalingas jos pažeminimas. Pastaroji nenusiisdama, jam taip pat nešvariai atkirsdavo; ir štai senelis Matulis pasigriebęs dar motinos jam dovanotą, raštais išmargintą staltiesę, bėgte bėgdavo išsikeikti į peludniką. Kaip gi kitaip atkeršys ar pasiguos?

Pirmiausiai iškabindavo motinos staltiesę ant pakrypusių durų, neva apsaugoti nuo skersvėjo, bet tikrumo, kad pasakytų visam kaimui, kad Matulis su marčia susirijo ir jos yra ištrėmtas į peludniką. Pirmieji su užuojauta skubėdavo jį aplankyti pusberniai, nešdami po lapą geresnio tabako ar jau susuktą susuktinę. Tai pamačiu - sios moters taip pat neatsilikdavo ir pakluoniais nulėkdavo su geresnio maisto gabalėliais, išalkusiam ir nuskrįstam pasistiprinti. Greitai visas kaimas sužinodavo, kad Matulis jau peludnike nuo savo marčios kančias kenčia. Kentėjo ir sūnus, kuriam nuo gėdos ausys svilo prieš kaimą. Negi dabar imsi čia pat muštis su žmonele, kurią jis mylėjo. Greitai sūnus nusižemines, ir kai niekas nemato, nubėgęs į peludniką, tėvukui ranką pabučiuodavo, prašydamas tuojau grįžti į namus ir baigti juokinti visą kaimą. Tėvas ilgai nebesiožiudavo ir skubiai susibėręs į tą motinos staltiesę atneštas gėrybes, parslinkdavo paskui sūnų į namus. Atėjęs ramiai savame kampelyje sėdėdavo ligi kito tokio pat susikirtimo. Tas jo per dažnas susikirtimas ir vaidyba virto kaimynų pajukos objektu ir gana žymiai prarėtėjo. Gal būtų greitai ir visai sustaikęs su gyvenimu, jei ta nelaboji mirtis peludnike, visai netikėtai jo nebūtų užtikusi. Ir štai tau, besiriejant su marčia, Matulis su šiuo pasauliu atsiskyrė be kunigėlio, be grabnyčios ir kartu be iškilmingų pakasynų. Ilgai dar vietiniai žmonės sutemoje vengė to peludniko, kol vieną dieną, su kelių vyrų talka, sūnus jį nugriovė, ir jo vietoje tėčio atminimui kaštaną - jo mėgstamą nmedelį pasodino.

Atsibastę iš už marių, siaubo ir nelaimių vejami, apsisostojome čia. Daugumoje nemokėdami šio krašto kalbos nė rašto, tvėrėmės darbų, kokie tik po ranka papuolė, kad galų gale, pradėtume normalų gyvenimą. Dideniai saugumui susispietėme prie savų parapijų, kad sekmdieniais pasimeldę, galėtume vienas kitam pasiguosti.

Praslinko darbščių virš trisdešimt metų. Centas po cento krovėsi į taupomąją dėžutę, ir štai, dauguma dar prieš išeinant į pensiją, jau turėjo susilipdę savąją gūtelę ir kelis dolerius juodai dienelei. Labai teisingai gerbiamoji paskaitininkė Irena Lukoševičienė mums priminė:

- Pasidžiaukite likusiu gyvenimu suaugęs jaunime, - šypsodamasi ji pareiškė. - Kai jūs į šį kraštą atvykote, jūs delnuose nesimatė net ir aprūdijusio centelio, o dabar žiūrėkite, su tomis pačiomis rankomis susilipdėte namelius ir į bankelį kelis centilius. Svarbiausia nepamirškite, kad jūs parodėte kelius savo vaikučiams ir jie jau su raštu ir kalba ramiai gali vieni be jūsų santaupų jais žygiuoti. Tai va, kodėl dabar, viską atlikus, nepasidžiaugti gyvenimu? Lankykite skaitlingus šiam krašte muziejus ir kitas įdomias vietas. Dabar pinigai jums privalo tarnauti. Jei vaikams keliais doleriais ir mažiau paliksite, nenuskriausite jų, nes kas jums ką paliko? Niekas nieko jums nepaliko, tik išbėgdami iš savo krašto, viską atžiančiai audrai palikote.

Malonu ir labai smagu, kai žmogų kas atveda į kelią. Tuojau po paskaitos pasigirdo klausytojų pasitenkinimas.

Tikra teisybė. Jei rimtai pagalvoji, tai mums, galima sakyti, nieko netruksta, jei bent tarpusavyje vienybės. Tos tai tikrai dažniausiai yra pasigendama, bet matali, jos sutauptyti negalima. Turime kai kurių dalykų ir per daug, greičiausiai tai pavydo, bet tas į senatvę irgi pradeda krypti į geras vėžes.

Tik pasižiūrėkime: pensiją gauname laiku ir galima sakyti, ji patenkina į senatvę įklimpusius reikaliukus. Gydimas ir visi reikalingi vaistai - nemokamai. Susisiekiimo priemonės papildintos, kaip gerbingiems piliečiams, o kiek kitų priedų, kurių mes ir nežinojome, ir tik šiandien gerbiamoji paskaitininkė jų visą maišą pridėjo. Tik gyvenk ir norėk.

Dabar, kada grįžome svajonėse aplankę savas buvusias sodybas ir buvome nuslinkę šešiasdešimtis metų į praeitį, labai būtų įdomu tikrai patirti, kur tuo metu buvo tikresnis ir saugesnis gyvenimas, ar ten, mūsų paliktose sodybose tėvams ir seneliams, ar čia tuo metu gyvenusiems žmonėms. Tikrai labai įdomu.

Į šį klausimą, deja, atsakymo neduosiu. Būtų labai malonu, kad skaitytojas pats jį surastų. Jei kas paklaustų,

KALBĖKIME SU SAVO VAIKAIŠ IR VAIKAIČIAIS VIENA GRAŽIAUSIŲ IR SENIAUSIŲ KALBŲ - LIETUVIŠKAI!

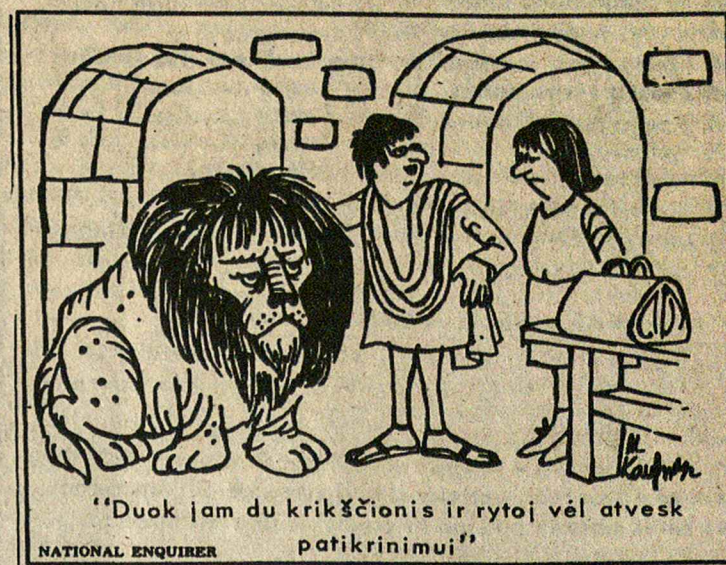
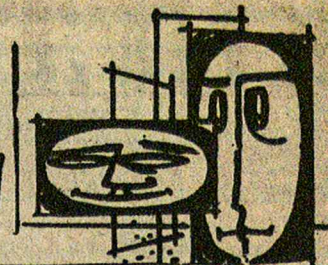
CFMB

RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENĄ ANTRADIENĮ NUO 11:30 iki 12 val. NAKTIES
Programos vedėjas: L. STANKEVIČIUS
1053 Albalen Cr. Duvernay, P.Q. Tel.: 669-8834

**LIETUVIŠKA RADIO
PROGRAMA**

KREIVI VEIDRODŽIAI

NATIONAL ENQUIRER

kodėl negalėčiau atsakyti, - už tai, kad negaliu ir neturiu galimumo taip pat aplankyti ir šiame krašte tuo pačiu metu gyvenusių. Pirmiausia kelčiau klausimą, kiek kartų šį kraštą niokojo nelabieji priešai. Kelis žiaurius karus ir plėšimus, bei pinigų dingimus čia gyvenetieji žmonės pergyveno. Tai tik po to yra galimybė nors apytikriai palyginti. Antras klausimas turėtų būti išspręstas: - kas būtų buvę, jei mūsų kraštas nebūtų buvęs visą laiką lamdomas žiaurių atėjų? Ar buvo bent vienas okupantas, kuris ką nors mūsų kraštui atnešė? - Aišku, kad ne. Jie visi į mūsų kraštą slinko mus apiplėšti ir mus vergais padaryti. Tikriausiai, jei tų netikėtumų ir plėšikų antplūdžio nebūtų buvę, dar geriau tuose kaimuose mūsų seneliai būtų gyvenę. Dėl to tai palieku spręsti pačiam skaitytojui.

Dalnai pripažįstu, kad tada kaime nebuvo to draudimo, kokį mes čia turime, bet vistiek jų senatvės negalima labai juodais dažais aptepti. Nereikia pamiršti, kad tada labai stipriai buvo laikomasi dešimties Dievo įsakymų ir juose, kaip jau žinote, labai aiškiai pasakyta: "Gerbk tėvą ir motiną savo. Mylėk artimą kaip pats save". Ir argi to neužtenka, jei taip būtų daroma, kaip yra sakoma. Tada valdžios išleisti įsakymai ar įstatymai buvo tik antraeilėje vietoje. Pirmoje vietoje stovėjo Dievo įsakymai ir patvarkymai.

Nereikia praaišyti ilgai pasilikti. Užtenka tik gero pusdienio, ir per jį pamatysime, kas atsitikdavo, kai kuris kaimo ligonis rimtai susirgdavo. Skubiai buvo kinkomi geresni kaimo arkliai ir lekiama atvežti kunigo. Jei buvo galimybė, taip pat ir daktaro, žinoma, jei toks kur nors buvo. Išvažiavus atvežti kunigėlio, keletas vaikų bliudami, lyg plėšomi, lakstė iš trobos į trobą, kviesdami laukti atvykstančio kunigėlio. Viskas vyko be svartymų, be ginčų ir sklandžiai. Kunigėlis, suteikęs sakramentus, patyrusia akimi apžiūrėjęs sergantį, duodavo šeimai patarimų, ką su ligoniu daryti ir ko galima laukti. Jis žinojo visą apylinkę ir visus esamus gydymui nusimančius žmones. Dažnai patardavo, kuris iš jų dar galėtų padėti. Kaimo žmonės visose nelaimėse ir nepasisekimuose buvo kartu ir vienas kitam padėdavo. Ten buvo artimo meilė. Ten buvo gyvenimas. Žinoma, išimčių visur ir visada gali atsirasti, bet tas negalėjo kitomis spalvomis nudažyti vykstančio gyvenimo. Tai buvo senai. Tai buvo senais gerais laikais.

Baigdamas šias išsisklaidžiusias mintis, dar kartą širdingai dėkoju gerbiamai paskaitininkei Irenai Lukoševičienei, prašydamas ir ateityje mūsų, peržengusių su brendimo ribą jaunuolių, nepamiršti. Laukų Dobilas

APIE TURTUOLIUS

Keista, bet tik nedaugelis iš milijonierių paveldi savo turtus - daugiau kaip pusė iš 800.000 milijonierių Amerikoje nebuvo paveldėję nė vieno cento.

Pasirodo, kad vidutiniškai milijonieriai buvo paveldėję tikrai 14 procentų savo turto turto. Dauguma jų yra tapę milijonieriais savo pačių pastangomis.

Daugiausia asmeniško turto buvo įsigyta Amerikoje per verslą ir "real estate" - žemės ir namų pirkimo - pardavimo būdu.

● Yra toks pat skaičius pardavėjų ir biurų darbuotojų, įskaitant stalius, elektrikus ir net sunkvežimių vairuotojus, kurie uždirba \$ 75,000 per metus, kaip kad gydytojų ir žemės ūkio savininkų, uždirbančių tiek pat kaip ir minėtieji.

● Netikėtina, bet 11,000 šeimų su \$75,000 pajamų į metus, gyvena judomose namuose (house trailers).

● Tikrai 15 procentų tų amerikiečių, kurie turi liuksusinius automobilius, uždirba į metus daugiau kaip \$ 75,000.

● 65 procentai amerikiečių milijonierių naudojami Sears kredito kortelėmis - daugiau, negu kad tokiomis kortelėmis iš rinkinių krautuvų, kaip Neiman-Marcus ir Saks, Fifth Avenue.

● Beveik 90 procentų milijonierių yra vedę. Skaičius turtingųjų Amerikoje auga. Tarp 1971 ir 1982 šeimų skaičius uždirbančių daugiau kaip \$ 100,000 pakilo nuo 91,000 iki daugiau kaip 747,000.

● Mažiau negu 10 procentų milijonierių turi jachtas ir mažiau negu 5 procentai - savo lėktuvą.

Tas žinias apie turtuolius surinko Thomas J. Stanley, profesorius Georgia State universitete.

AA CENTRINĖS:

Montreal 273-7544

Ottawa 523-9977

Toronto 489-3693

Hamilton 522-8392

London 438-1122

Windsor 252-3842

Calgary 287-2712

Winnipeg 233-3508

Sudbury 674-6217

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS

JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ

ATEIK! LIETUVIŲ A.A. (ALCOHOLIC ANONYMOUS)
GRUPĖS SUSIRINKIMA. SUSIRENKAME KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ, 7722 GEORGE ST. LA SALLE, QUE.

8 val. vakaro.

ARBA SKAMBINK MUMS:

Leonui G.: 366-2548 (namų); 489-5391 (darbo);

Henrikui N.: 366-7770 Dainiui L.: 768-9606;

JONUI R.: 337-8637

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:	IMA:
8¼ % už 90 dienų term. indėl.	už asm. paskolas nuo 11½ %
8½ % už 6 mėn. term. indėlius	už nekilnojamo turto paskol.
8¾ % už 1 metų term. indėlius	(mortgages):
9 % už 2 metų term. indėl.	su nekeičiamu nuošimčiu
9½ % už 3 metų term. indėlius	1 metų 10¼ %
10 % už pensijų planą	2 metų 11¼ %
9½ % už namų planą	3 metų 11¼ %
7½ % už specialią taup. s-tą	(fixed rate)
7 % už taupymo s-tas	su keičiamu nuošimčiu
6 % už čekių s-tas (dep.)	1, 2 ar 3 metų: 10¼ %
	(variable rate)

AKTYVAI VIRŠ 43 MILIJONŲ DOLERIŲ

Asmeninės paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgičius iki 75 % įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupydydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju a, draustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarimas Piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 10 v. ryto iki 3 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 10 v. ryto iki 8 v.v.; šeštadieniais – nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p. (Lietpos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai – 1573 Bloor Street West,
Telefonai: **532-8723** Toronto, Ontario
ir **532-1149** M6P 1A6

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont.
M6H 1A8

•TELEFONAI: 532-3400
• 532-3414

AKTYVAI – VIRŠ 27 MILIJONŲ DOLERIŲ

KASOS VALANDOS:

Pirmadieniais 10–3	180–185 d. term. ind.
Antradieniais 10–3	Term. ind. 1 metų 9 %
Trečiadieniais uždaryta	Term. ind. 2 metų 9½ %
Ketvirtadieniais 10–8	Term. ind. 3 metų 9¾ %
Penktadieniais 10–8	Pensijų s-ta 10 %
Šeštadieniais 9–1	Spec. taup. s-ta 7½ %
Sekmadieniais 9–12:30	Taupomųjų s-ta 7 %
	Depozitų-čekių s-ta 6 %

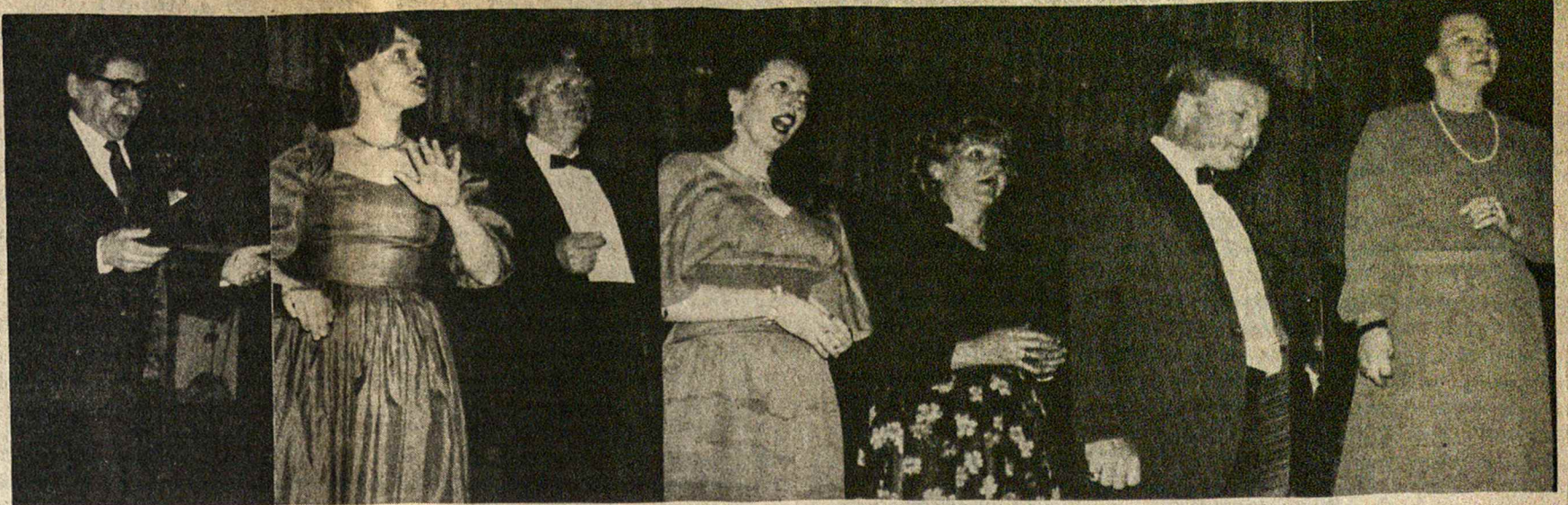
MOKA UŽ:

90 dienų term. indėlius ..	8¼ %
180–185 d. term. ind.	8½ %
Term. ind. 1 metų 9 %	
Term. ind. 2 metų 9½ %	
Term. ind. 3 metų 9¾ %	
Pensijų s-ta 10 %	
Spec. taup. s-ta 7½ %	
Taupomųjų s-ta 7 %	
Depozitų-čekių s-ta 6 %	

Asmeninės nuo 11½ %
Mortgičius nuo .. 10½ %–11¼ %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9:30 v.r. – 1 p.p.

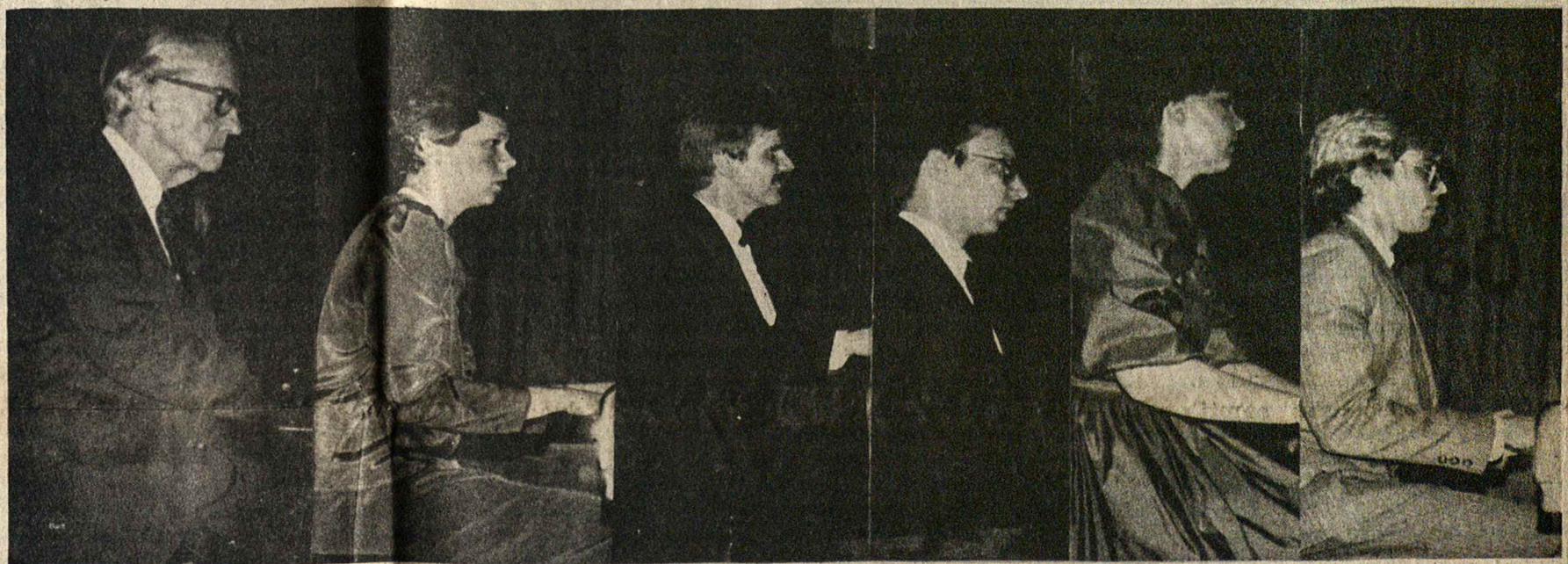
Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki 100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Paroduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei opomokamus įvairius sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS – NE PELNAS, BET SAŽINGAS PATARNAVIMAS

SOLISTAI iš kairės: Vacy Verikaitis, Lynda Marcinkutė, Algis Simanavičius, Anita Pakalniškytė, Slava Žiemelytė, Rimas Strimaitis ir J. Sriubickienė.

SVEIKINTOJAI; iš kairės – J. Nešukaitis, R. Kuriene, V. Zadurskis, R. Karasiejienė, J. Pleinys, Vyt. Pečiulis (asmeniškai), Tėvų Pranciškonų Provinciolas, Prisikėlimo Parapijos Klebonas kun. Augustinas Simanavičius, OFM.

MUZIKAI, iš kairės: Stasys Gailevičius, D. Deksnys – Powel, Jonas Govėdas, P. Vytas, L. Marcinkutė ir A. Juodelė.

Iš kairės: programos pravedėja muz. Dalia Viskontienė, Sukaktuvinis Bučkis ir maža dalis choristų.

Visos nuotraukos Stepa Varanka

SOL. V. VERIKAIČIO 60 METŲ JUBILIEJUS

Muziko, solisto, chorvedžio Vaclovo Verikaičio 60-tojo gimtadienio proga jo nuveiktų darbų pagerbimas ir įvertinimas vyko skaitliniame ir jaukiame koncerte.

Pagal programą, tai buvo kaip "Tėviškės Žiburiai" rašė, "Mažoji dainų šventė", kuri įvyko 1985. 4. 28 d. sekmadienį, Toronto Prisikėlimo Parapijos salėje.

I pagerbtuvių koncertą susirinko virš 600 Vaclovo gerbėjų. Jų tarpe muzikai, i

solistai, chorvedžiai, chorai, dainų vienetai, dvasiškiai, Bendruomenės veikėjai, jaunimas, senimas ir jo mokiniai.

Žodžiu solenizantą sveikino įvairių organizacijų atstovai. Sveikintojai savo sveikinimus parėmė ir dovanomis. Dovanų tarpe buvo dail. Alfonso Dargio paveikslas "Teatras", kurį sukaktuvininkui padovanojo Prisikėlimo parapijos ir jos choro vardu įteikė Tėvų pranciškonų, neseniai pakeltas gerbėjų. Jų tarpe muzikai, i

klebonas kun. Augustinas Simanavičius, OFM. Turtinga koncerto programa

Pagerbtuvių-Koncerto programai įdomiai vadovavo muz. Dalia Viskontienė. Jos ryškus balsas ir sugebėjimas išnaudoti trumpas pertraukėles, kai scenos užuolaida buvo užtraukiama, išryškinant klausytojams iš sukaktuvininko Verikaičio gyvenimo kai kuriuos momentus, ypač su mokiniais, sukeldavo nuosirdaus juoko. Vacy mokykloje, laike pamokos vieną kartą išsireiškė, kad jis norėtų mirti jaunimas. Vienas mokinių i tai

jam atsakė: "Ponas mokytoja, jums jau per vėlu!" Anglų kalba pasakytas tas humoristinis nuotykis sukėlė skanaus juoko.

Verikaičio nueitas kelias iš Troškūnų kaimo per Vilnių, Vokietiją ir čia išėvi-

joje, nebuvo gėlėmis klotas. Jo kelyje buvo spyglių ir dyglių. Buvo nusivylimų, kančių ir karčių gyvenimo valandų.

Praėjusio gyvenimo audros nepalaužė jo ištvermės. Jo darbuose. Gausus atsilankiusių skaičius į jo sukaktuvinį koncertą įrodė, kad Verikaičio pasižventimas, energija ir malonus, draugiškas būdas davė pasigėrėtinus rezultatus. Muziko, solisto, chorvedžio ir mokytojo įminti gilūs pėdsakai muzikinėje srityje liks gražus palikimas ateities.

Sukaktuvinio vakaro programa

Iš žemiau pateiktos koncerto programos galima spręsti, kad šis sekmadieninis koncertas nebuvo eilinis. Programoje dalyvavo 4 chorai, oktetas, dainos vienetas, žinomi muzikai ir solistai savo dalyvavimu išreiškė sukaktuvininkui įvertini-

mą už jo nenuilstamą darbą muzikos ir dainų srityje. Negalėjusiems dalyvauti tame koncerte, čia pridėdu koncerto programą.

Pagerbtuvių koncertas užbaigtas J. Stroliaus ilgesinga giesme "Parveski, Viešpatie". Tai priminė klausytojams baisius karo metus. Laisvės ir tėviškės, bei namų netekimą. Tragiką tėvynės Lietuvos pavergimą ir troškimą matyti ją laisvą ir nepriklausomą.

Kanados lietuviai nuoširdžiai ir tinkamai įvertino ir pagerbė savo mielą, populiarią muziką Verikaitį, linkėdami jam dar ilgus metus teikti džiaugsmą netik lietuviams kanadiečiams, bet visiems po platųjį pasaulį išblaškytiems tautiečiams.

Stepas Varanka

• LIETUVIŲ NAMŲ Svetainėi LOKYS reikalingi patarnau-

tojai vakarinei pamainai nuo 6 val. v. iki 2 v. r. Kreiptis į LN raštinę.

• LIETUVIŲ NAMŲ Popietėje buvo pagerbtos lietuviškos motinos. Joms buvo įteiktos gėlės ir teurelė vyno. Motinos Dienos proga jas sveikino LN Valdybos p-kas V. D. Augustinas. Buvo pagerbta ir š. m. iškilioji motina E. Šernienė – Trumpjonaitė. Ją ir visas motinas pasveikino LN Vyrų Būrelio pirmininkas J. V. Šimkus. Visoms motinoms buvo sugiedota "Ilgiausių Metų".

• Muz. Jonas GOVĖDAS dalyvavo Lietuvių Muzikų Suvažiavime Cleveland'e, gegužės 11 d. Jis akomponavo ir sol. A. Pakalniškytei LB Kultūros Tarybos surengtoje premijų įteikimo iškilnėje koncerte.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

JEIGU GERI IR GALI GERTI – TAVO REIKALAS

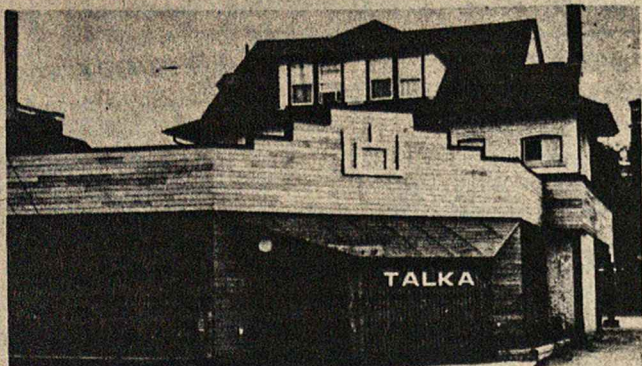
JEIGU NORI NUSTOTI – MŪSŲ!

ATEIK! LIETUVIŲ A.A. (Alcoholics Anonymous) GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENA PENKTADIENĮ IŠCANYTOJO PARAPIJOS SALĖJE (Škersai gatvės nuo pensininkų rūmų, 1610 Bloor St West, kampas Indian Rd.). 7:30 val. vakaro.

SKAMBINKITE: 487-5591

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

— įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

AKTYVAI PER 21 MILIJONĄ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

indėlius (P.C.A.) 5%
santapus 6%
kasd. palūkan. už sar... 6%
term. indėlius 1 m. 9%
term. indėlius 3 m. 10%
reg. pensijų fondo 8%
90 dienų indėlius 8%
(minimum \$ 5.000)
Reg. pensijų 1 m. ... 9 1/2%

IMAME UŽ:

nekiln. turto pask... 10 1/2%
asmenines paskolas 12 1/2%
Nemokamas pilnas čekių
patarnavimas
Nemokama narių gyvybės
drauda pagal santaupų
dydį iki \$ 2.000.

Nemokama asm. paskolų
drauda iki \$ 10.000.

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 9 v. r. iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. r. iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. r. iki 7 v.v., šeštadieniais — nuo 9 v. r. iki 12 val. r.
Liepos ir Rugpjūčio mėnesiai šeštadieniais uždaryti.

Kandidatų sąrašas:

P. Augaitis, H. Stepaitis,
K. Lukošius, A. Čuplinskis,
dr. A. Pacevičius, dr. P. Lukoševičius, J. Danaitis, J. Bersėnas, A. Bersėnas, jr.,
L. Girinis-Norvaiša, V. Pacevičius, H. Lapas, V. Dargis,
V. Dauginis ir J. Lukšys.

Revizijos komisija:

V. Skrebutėnas, J. Dambaras ir L. Skripkutė.

Susirinkimo prezidiumas:

Herbertas Stepaitis, Haris Lapas ir sekretorius L. Girinis-Norvaiša.

Pritaikytą progai invokaciją perskaitė naujas Tėvų Pranciškonų provincijolas, Prisiikėlimo Parapijos Toronte kun. Augustinas Simanavičius.

Susirinkusius Fondo narius sveikino KLB pirmininkas adv. Algis Pacevičius, Toronto Pūtvio Šaulių Kuopos pirmininkas St. Jokubaitis ir kiti organizacijų atstovai.

Stepas Varanka

KANADOS LIETUVIŲ FONDO SUSIRINKIMAS 1985.5.5. TORONTE. Iš kairės: Registracija — Edis STRAVINSKAS ir Petras GULBINSKAS, Prezidiumas — L. GIRINIS-NORVAIŠA, sekretorius, Herbertas STEPAITIS ir Haris LAPAS.

Nuotr. St. Varanka

montreal

Svečiai ž.m. "NL" Spaudos Baliuje prie talkininkės P. Polišaitienės staliuko

Nuotr. Tony's Photo Studio

J. Šiaučiulis.

MANO MOTINA

Mano motina buvo beraštė.
Tačiau nuostabiai skaitė viską.
Apie dangaus ir žemės bėkraištę
Ir ką duoda saulės šviesa.

Mano motina kalbėjo
Tik viena gimtosios žemės kalba
Bet ji su visais šnekėjo.
Net ir paukščių nuostabią šnekta.

Mano motina buvo bėkraitė,
Bet ji buvo turtinga viskuo.
Šilkų nei aksomų ji nedėvėjo,
Kaip vynos jai buvo vanduo.

Mano motina buvo audėja
Lino drobių ir juosų margų.
Aiškiaregės dovaną jai turėjo:
Ji nusakė ateitį savo vaikų.

Lakštingalos balsą jai turėjo,
Sutartinų ir pakasytų raudoj.
Gimtąją žemę labiausiai mylėjo,
Ji, kaip didvyrė, užgėso laisvės kovoj.

Mano motina buvo motina
Gimtosios žemės ir savo vaikų.
Kuri trokštančius girdė, alkanus sotino
Švyturiu švietė tarp šios žemės audrų.

toronto

KANADOS LIETUVIŲ FONDAS - LIETUVYBĖS IŠLAIKYMO RAMSTIS

Kanados Lietuvių Fondas buvo įsteigtas 1961.10.16 d. KLB veikėjų, susirūpinusių lietuviškom problemom išsivijoje spręsti, ypač finansinėje srityje; kilo sumanymas steigti Fondą.

Sumanymas puikus. Realiam gyvenime nelengvai vykdomas. Kaupti pagrindinį kapitalą laisvos nepriklausomos Lietuvos atstatymui, o kapitalo nuosimčiais remti išsivijoje lietuvių išlaikymą.

Tai kilnus ir svarbus užmojis. Ši Kanados Lietuvių Fondą privalėtų remti visi lietuviai, ypač gyvenantieji Kanadoje, kadangi šis Fondas dosniai remia Kanados lietuviškąją veiklą.

Pirmieji KLF žingsniai buvo silpnai ir nedrąsūs. Nuo 1964 m. KLF iš takelio išėjo į platų vieškelį. Išrinko pastovius valdomuosius Fondo organus.

Kanados Lietuvių Fondas yra legali valdžios institucija, turinti valdžios čarterį. Kanados Lietuvių Fondo šūkis yra: "Kapitalas Lietuvai - nuosimčiai lietuvių". Be minimo fondo paramos lietuviška veikla kultūrinėje srityje šiandieną būtų daug menkesnė. Lietuviškos mokyklos, laikraščiai, knygų leidėjai ir įvairios organizacijos be Fondo finansinės paramos nepajėgtų atlikti savo numatytų darbų.

Kanados Lietuvių Fondas pageidauja, kad visi lietu-

viai taptų Fondo nariais. Nario įnašas į Fondą yra \$100. Jeigu Kanados lietuviai sugėbėtų į Fondą sukaupti VIENTĄ MILIJONĄ dolerių, tai lietuvių išlaikymui ir metus galėtų skirti 75.000-80.000 dolerių. Kanadoje, sakoma, yra tūkstančiai lietuvių. Kanados Lietuvių Fonde yra vos 1.000.

Kanadiečiai lietuviai yra gana dosnūs, bet kaž kodėl mums tą svarbią lietuvišką organizaciją nesiburia. Kiekvienas turime tik giliai pasvarstyti, kad mano ar tavo įnašas, auka ar dalelė palikimo Kanados Lietuvių Fondui, tai ne tik garbės reikšmas, bet tai yra savotiška "transfuzija" lietuvių išlaikymui išsivijoje. Turime prisiminti, kad KLF įstatų 2 punktas sako: "FONDAS YRA ĮSTEIGTAS IR VEIKIA LIETUVIŲ KULTŪRINIAMS BEI LABDAROS TIKSLAMS REMTI, SKATINTI IR UGDYTI..."

Aš pilnai tikiu, kad sukaupiti kapitalą iki vieno milijono nesudarytų Kanados lietuviams didelių sunkumų. Paskutiniame susirinkime buvo pranešta, kad dabar pagrindinio kapitalo yra virš 600.000 dolerių.

1985.V.5 d., sekmadienį įvyko KLF visuotinis susirinkimas, kuriame dalyvavo virš 70 atstovų su 361 įgaliojimu balsavimui. Tie skaitiniai nėra įspūdingi.

Dino

VALYKLA

SPECIALYBĖS:

- BATŲ TAISYMAS
- DRABUŽIŲ PERSIUOVIMAS
- ADYMAS AUDIMU
- MARŠKINIŲ SKALBIMAS
- UŽUOLAI DŲ VALYMAS
- SAUGOJIMAS (STORAGE)
- ZOMŠAS

495-90e AVENUE, LaSalle
365-1143

7661 A CENTRALE, LaSalle
365-7146

2955 ALLARD, Ville Emard
766-2667

DRESHER

INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 - 231-2661 - 231-6226

3830 B Bloor Street West e. Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja - V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais 9 v.r. - 12 v.p.p.
Narys of "Better Business" Buro

PATARNAVIMAS - GREITAS IR TIKSLUS!

533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA-INSURANCE

Walter Daugins Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

V. Bačėnas

1551 Bloor St. W.
TORONTO, Ont.
M6P 1A5

ALL SEASONS TRAVEL, B.D.

Visais kelionių reikalais
bet kur pasaulyje skambinti:

Tel. 533-3531

"NL" ELEKTRONINEI MAŠINĖLEI įsigyti aukojo:
Montrealio LITAS - \$300; po \$ 25,- P. Gulbinskas, V. Daugėlavienė, P. Adamonis; \$ 20,- S. P.; K. Vilkonis - 6 angliški svarai.

VISIEMS nuoširdžiausias AČIŲ.

"NL"

„NL“ ELEKTRONINĖS MAŠINĖLĖS VAJUS

MALONŲS "NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" SKAITYTOJAI IR RĖMĖJAI, -

Praeietyje ne vieną kartą buvo kreiptasi į Jus šio laikraščio reikalais, ir visuomet buvo rastas bendrų laikraščio reikalų supratimas bei parama.

Todėl ir šią kartą vėl drįstame kreiptis į jus "NL" opiu reikalu, išlaikant tolimesnę laikraščio egzistenciją.

Bet kokiam darbu atlikti yra reikalinga turėti priemonės - įrankiai. Jau ne kartą esate pastebėję "NL" laikraščio puslapiuose esančių raidžių įvairius nelygumus, bei jų netinkamumą. Turimos laikraščio tekstui specialios rinkimo mašinėlės per 15-20 metų baigia susidėvėti. Jos dažnai genda, o jų laikinai pataisymai kas metal kainuoja vis didesnes sumas.

Žvelgdami į laikraščio ateitį, "Nepriklausomos Lietuvos" Valdyba, tikėdama ankstyvesniais "NL" skaitytojų pritarimais bei parama, nutarė įsigyti reikiamą pagrintą, specialią laikraščio tekstams rašyti elektroninę mašinėlę, kuri kainuoja apie 3.500 dolerių.

TUO REIKALU "NL" VALDYBA SKELBIA RAŠOMOSIOS MAŠINĖLĖS ĮSIGIJIMO VAJŲ ir kreipiasi į visus "NL" skaitytojus bei visą lietuviškąsias institucijas, pagal galimybę prisidėti pinigine auka ir parami rašomosios mašinėlės įsigijimą. Visi aukotojai bus skelbiami spaudoje.

Tikėdami jūsų nuoširdumu, mieli skaitytojai, "NL" Valdyba iš anksto yra dėkinga visiems, kurie prisidės prie lietuviško spausdinto žodžio gyvastingumo išsivijoje.

"NL" VALDYBA

LAI DO JI MO I STA I GA

FUNERAL HOME
J. F. Wilson & Sons Inc.
123 Maple Blvd. 5784 Verdun Av
Chateauguy, Verdun, Que.
Tel: 691-4763 Tel: 767-9956
MODERNIOS KORBŲČIOS

SUKTATUVININKAS STASYS VIRBALAS

Šio mėn. pradžioje, gau-
siame savo šeimos ratelyje
Stasys VIRBALAS atšventė
80 metų amžiaus sukaktį.

Į tėvo pagerbimą atvyko
visi keturi sūnūs su žmono-
mis ir anūkais. Du iš jų gy-
vena ir dirba JAV-ėse. Jie
visi yra baigę McGill uni-
versitetą. Du iš jų yra elek-
tros inžinieriai ir turi aukš-
tas vietas savo darbe.

St. Virbalas yra žinomas
Montrealio lietuviams, kaip
elektrikas-kontraktorius. Sa-
vo darbu daug yra padėjęs
lietuviams. Keletas naujų
ateivių gavo pas jį darbą,
įsigijo praktikos, o kai kurie
išmoko ir pasidarė savisto-
viais elektrikais.

St. Virbalas į Kanadą at-
vyko 1928 m. Kaip dauguma
tuo laiku, be jokios specia-
lybės ir dirbo šiaurėje įvai-
rius darbus. Bet per darbš-
tumą ir kietą pasiryžimą į-
sigijo specialybę ir iš pa-
prasto darbininko sukūrė
gražų gyvenimą.

Žiemas leidžia Floridoj,
o vasarą grįžta į Montrealį.
Linkiu, kaip dainoj sako:
"be šių metų, dar šimtą
metų."

**DĖMESIO LIETUVIAMS
EVANGELIKAMS!**

Š. m. BIRŽELIO mėn. 2 d.
12:30 v.p.p. laikys pamal-
das kun. Povilas DILYS.
Mišios bus su Šv. Komunija.
Šv. Jono Bažnyčioje, 3594
Jeanne Mance St. Montreal.
Prašomi visi dalyvauti.

PARAPIJOS TARYBA

• Chicagoje mirė Janina
KOLUPAILIENĖ, prof. St.
Kolupailos žmona, sulauki-
si 89 metų amžiaus. Liko 3
dukterys, 2 žentai ir anūkai.
Užuoja giminėms.

IŠVYKA Į SAFARI

Auksinio amžiaus klubas
"Rūta" ruošia išvyką į Safa-
ri parką LIETPOS mėn. 9 d.
autobusu pamatyti įvairių
gyvulių, mažiausių arklių
bei išdykusių beždžionių.

Kelionė, įėjimas į parką
ir cirkas kaštuoja \$15.00.
Registruotis pas klubo val-
dybos narius. Skaičius ribo-
tas, tad patartina, norin-
tiems vykti, registruotis tuo-
jau. Priimami ir nepriklaus-
ią klubui.

• Maj. Laisvutis ir Linda
BARŠAUSKAI džiaugiasi nau-
jagime dukrele. Alfonsas ir
Nora GUDAI, Albinas ir Sta-
sė BARŠAUSKAI - nauja a-
nūkelė.

**"NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" SPAUDOS BENDROVĖS
VISUOTINAS AKCININKŲ SUSIRINKIMAS**

"Nepriklausomos Lietuvos" Spaudos Bendrovės visuotinis
akcininkų-šėrininkų susirinkimas šaukiamas 1985 m. gegu-
žės 26 d. 12 val. p.p. Aušros Vartų parapijos salėje, 1465
de Seve, Montreal.

Dienotvarkė:

1. Susirinkimo atidarymas
2. Prezidiumo rinkimas
3. Mandatų komisijos rinkimas
4. Praėjusio susirinkimo protokolo skaitymas
5. Valdybos pranešimai
6. Revizijos komisijos pranešimas
7. Bendrovės persitvarkymo klausimas
8. Diskusijos dėl pranešimų
9. Valdybos ir revizijos komisijų rinkimai
10. Einamieji reikalai
11. Susirinkimo uždarymas

Visi akcininkai kviečiami dalyvauti. Negalintieji susirin-
kime dalyvauti, prašomi pasiųsti įgaliojimą kitam akci-
ninkui, kuris susirinkime dalyvaus.

Kvorumui nesusirinkus, po valandos susirinkimas
bus laikomas teisėtu. **VALDYBA**

ĮGALIOJIMAS

Aš,
gyvenantis
šiuo įgalioju

mane atstovauti "Nepriklausomos Lietuvos" Spaudos Bendrovės
1985 metų akcininkų (šėrininkų) susirinkime.

Turiu akcijas - šėrus.

Data Parašas:

Pildau pajamų mokesčių
formas, Fed. ir Prov.
INCOME TAX RETURNS
Laima Skučaitė-Rutkauskienė
Tel: 697-3846

Dr. J. MALISKA
D. D. S.
DANTŲ GYDYTOJAS-CHIRURGAS
1440 St. Catherine St. W.
Suite 600, Montreal, P.Q.
Tel. Bus.: 866-8235
Nam.: 761-4675

Dr. Philip Stulginski
D.D.S.
Dantų gydytojas - chirurgas
8806 Centrale, coin corner 45e ave.
suite 209. 364-4658
Tel: 364-4658

M. CUSSON R. GENDRON VAISTINĖ
Atidaryta kasdien nuo 9 val. r. iki 10 val. v.
Šėštadieniais: nuo 9 val. r. iki 9:30 val. vak.
Sekmadieniais: nuo 10 val. r. iki 9:30 val. vak.
GREITAS, NEKAINUJANTIS PRISTATYMAS
7635 Central St. Ville La Salle, P.Q. H8P 1L2
Tel.: 366-9742 ir 365-0505

Dr. A. S. POPIERAITIS
B.A. M.D. C.M. M.Sc. L.M.C.C. F.R.C.S. (c)
MEDICAL ARTS BUILDING, 1538 Sherbrooke St. W. Suite 215,
Montreal, P.Q. TEL: 931-4924

**ADVOKATAS
VICTOR E. RUDINSKAS**
B. Eng., M. Eng., L.I.B., B.C.L.
4701 Bannantyne, Verdun (kampus 2-nd Ave.), P.Q.
H4G 1E6 TEL. Bureau: 769-8824;
Residence: 366-6245

**NOTARAI
J. BERNOTAS - RŪTA POCAUSKAS**
5 Place Ville Marie, Suite 1220
Montreal, P.Q. H3B 2G2
Tel: (514) 871-1430

VASARIO 16-TOS DIENOS MINĖJIMAS MONTREALIO ŠEŠTADIENĖJE MOKYKLOJE

**"THE NEW
MULTICUP
DENTURE"**
It's Made of a
Prolastic Soft
Silicone Base with
Small Suction Cups.
"Suction cups" laiko tvirtai! Jūsų dantų plokštelė laikysis be
nemalonaus klijavimo. Sumažina dantų smegenų erzimą ir skau-
dejimą. Ypatingai rekomenduojama žemutinėms plokštelėms.
"Suction cups" pritaikomos jūsų turimoms dantų plokštelėms
per 24 valandas.
ATLANTIC LABORATORY
In Guy Metro Station - Boutiques Level, Suite 26
937-2834

**TONY
PHOTO
STUDIO**
PORTRAITS
PASSEPORT • COMMERCIAL
MARIAGE • WEDDINGS
2540 rue SHERBROOKE, E.
TONY LAURINAITIS
MONTREAL P.Q. H2K 1E9 525-8971

TRANS QUÉBEC SIDINGS LTD
ALUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI,
APKALIMAI ALIUMINIUM, PLIENU, PLASTINE
MEDZIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR
APDRAUSTAS
Savininkas: JOHN OSKOWICZ
3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5
Telefonas: 721-9496

**LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ
KREDITO UNIJA**
1475 De Seve St., Montreal, P.Q. H4E 2A8 Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:	DUODA
CERTIFIKATUS min. \$1,000.00	PASKOLAS:
1 metų 9 1/4 %	NEKILNOJAMO
TERMINUOTUS INDELIOUS	TURTO IR
1 metų 9 1/4 %	ASMENINĖS
180-364 d. 8 1/4 %	PASKOLOS
120-179 d. 8 1/4 %	MIRTIES
30-119 d. 8 1/4 %	ATVEJU
TRUMPALAIKIUS INDELIOUS	DRAUDŽIAMOS
už \$20,000 ar daugiau	IKI \$10,000
TAUPOMOSIOS SĄSKAITOS	
specialios 6 1/2 %	
su draudimu 6 1/4 %	
kasdieninės 6 %	
ČEKIŲ SĄSKAITOS 5 %	

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI
KASOS VALANDOS

1475 De Seve	3907 A Rosemont
Pirm. Antradien. Treč. 9:00 - 3:00	4:00 - 8:00
Ketvirtadieniais 12:00 - 8:00	2:00 - 6:00
Pentadieniais 10:00 - 6:00	
Sekmadieniais nuo SPALIO 15 iki GEGUŽES 15 d. abiejose parapijos salėse dirbama nuo 10:30 - 12:30 v.l.	

Maurice Kaplan
Kailių Siuvėjas
Tel 767-6183 dabar pakeistas į: 288-9646

- Didelis pasirinkimas gatavų paltų
- Vasaros laiku saugojimas (Storage)
- Taisau ir remdėliuoju
- Siuvu ir parduodu

1449 rue St. Alexandre, Suite 500 A
Montreal, P.Q. H3A 2G6 **Tel: 288-9646**

D.N. BALTRUKONIS
IMMEUBLES - CLASSIC INC.
Nekilnojamo Turto visapusiškas patarnavimas
PIRKIMAS - PARDAVIMAS
445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q. H3N1R1
Tel. Business: 273-9181 ; Residence: 737-0844.

Tel.: Business: 482 - 0772 Residence: 767-4690
JONAS IR CÔTÉ
REALTIES
5159 De Maisonneuve West,
Montreal, P.Q. H4A 1Z3
VINCAS PIEČAITIS
Nekilnojamo turto patarnavimas Montrealyje

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS!
Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355
PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
• GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ •
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD. MONTREAL, QUE. H1X 1L7

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA
6695 - 35th Avenue, Montreal H1T-3A6
TEL. 727-3120 Namų 376-3781
Albertas NORKELIUNAS, B.A. C.S.C., I.B.
Komercinio, privataus turto, automobilių
atsakomybės, gyvybės draudimas
Agentūra veikia nuo 1945 m.

montreal west automobile
11 WESTMINSTER SOUTH MONTREAL WEST

LEONAS GURECKAS,
SALES MANAGER **Tel. 489-5391**